

Предлог стратегије развоја сектора услуга

Увод

Функционисање јединственог тржишта Европске уније заснива се на четири основне слободе: слободи кретања роба, људи, услуга и капитала. Регулисање сфере услуга предвиђено је још Уговором о оснивању Европске заједнице. Међутим, опште дефинисање с једне стране, и раст активности у овој области, с друге стране довели су до појаве великог броја захтева за коначним разрешењем пред Судом правде Европске уније. Судска пракса није била довољна за спровођење овог начела и било је очигледно да је ову област било потребно регулисати посебним правним актима. Донето је више директива које су парцијално регулисале поједине области што није могло довести до стварања јединственог тржишта услуга.

Европски парламент је 12. децембра 2006. године усвојио Директиву 2006/123 о услугама на унутрашњем тржишту у циљу смањења различитих приступа регулисању сектора услуга. Различити прописи у области услуга имали су негативан утицај на конкурентност привреде Европске уније. Циљ Директиве је стварање јединственог тржиште услуга укидањем препрека у пружању услуга између држава чланица.

Потписивањем Споразума о стабилизацији и придруживању, Република Србија се обавезала на усклађивање прописа у овој области, односно да створи услове за пуну примену Директиве о услугама 2006/123/ЕЗ. Добро је познато да је процес европских интеграција дуг и пун изазова, иако Република Србија напорно ради на постојаној и ефикасној адаптацији новог вишегодишњег програма за усклађивање домаћег законодавства са правом Европске уније, тзв. Националног програма за усвајање правних тековина Европске уније (НПАА). У оквиру преговора у преговарачком поглављу 3. Право пословног настањивања и слобода пружања услуга, пратиће се напредак у овој области и кроз преговоре достизати услови чланства.

Основни циљ Директиве 2006/123/ЕЗ јесте да се постигне напредак у стварању јединственог унутрашњег тржишта услуга тако да предузетници и потрошачи могу у целости да остваре погодности које јединствено тржиште пружа. Директива је усмерена углавном на уклањање препрека које стварају сметње слободи оснивања и слободи пружања и примања услуга унутар Европске уније. Директива о услугама може, нарочито у време економске и финансијске кризе, играти значајну улогу у подстицању привредне активности и јачању унутрашњег тржишта. Штавише, Директива о услугама гарантује и већи избор потрошачима и пружа подршку малим и средњим предузећима.

Пракса преузимања Директиве о услугама у државама ЕЕП показује да се већ у средњем року могу процењивати значајни позитивни ефекти либерализације тржишта услуга на укупни раст БДП-а у овим државама чиме је значајно унапређен укупни амбијент за пословање као и јачање економске сарадње укључених земаља. Неки од разлога за спровођење Директиве о услугама су следеће чињенице¹:

- Девет од десет нових послова створено је у услужној делатности.

¹“Да ли јединствене контакт тачке олакшавају рад европским компанијама?” Извештај о спровођењу Директиве о услугама, Бизнис Европа 2011, који се налази на:
http://ec.europa.eu/internal_market/services/docs/services-dir/studies/business_europe_report_en.pdf

- Прекограничне услуге процењују се на око 5% БДП Европске уније у поређењу са 17% за робу.
- Само 8% европских малих и средњих предузећа, која пружају услуге, послује у другим земљама чланицама.
- Директива о услугама не обухвата све услужне секторе, већ сектори на које се односи представљају део од око 40% БДП и броја запослених.
- Економска добит од потпуног спровођења Директиве о услугама износи између 60 и 140 милијарди евра, што представља потенцијални пораст од 0.6% до 1.5% БДП Европске уније.

Директива 2006/123/ЕЗ обавезује земље чланице да спроводе законске и административне мере и да убрзају уклањање препрека у прекограничном пружању услуга широм Европске уније. Директива о услугама тежи стварању повољних услова за обављање пословних активности и омогућава пружаоцима и примаоцима услуга да у потпуности искористе постојеће могућности и слободу, што ће заузврат као резултат имати побољшљње конкурентности и привредни раст. Директива представља хоризонтални инструмент, који обухвата низ активности, од оснивања предузећа до разних свакодневних текућих поступака у предузећу, који су обухваћени бројним законским актима. Спровођење Директиве о услугама захтева рад на законским прописима као и друге – хоризонталне и практичне – мере. Поред усклађивања законских прописа, свака земља чланица била је у обавези да успостави „Јединствену електронску контактну тачку“ која би требало да задовољи одређене захтеве.

Стратешки приступ за потпуно транспоноване Директиве о услугама базира се на три главна циља:

1. Усклађивање законодавног оквира;
2. Поједностављење процедура; и
3. Сарадња са чланицама ЕЕП преко ИМИ система.

Директива о услугама на унутрашњем тржишту ЕУ

Услуге су дефинисане чланом 57. Уговора о функционисању Европске уније, и представљају све оне „услуге, које се, по правилу, пружају уз надокнаду и уколико нису уређене одредбама о слободном кретању робе, капитала и људи.“ Осим тога, у члану 56. се наводи да су „забрањена ограничења слободе пружања услуга у Унији у односу на држављане држава чланица који имају седиште у једној од држава чланица, али не у држави чланици лица којем су услуге намењене.“ Пружалац услуга може привремено обављати делатност у држави чланици у којој се услуга пружа, под истим условима које ова држава прописује за своје држављане.

Главни циљ усвајања Директиве о услугама

Главни циљ усвајања Директиве о услугама био је да се направи напредак према заједничком унутрашњем тржишту услуга, тако да, како пружаоци, тако и корисници услуга, могу у потпуности да искористе могућности које пружа овај највећи сектор европске економије. Директива о услугама је велики корак напред у осигуравању да пружаоци и корисници услуга једноставније остваре корист основних слобода загарантованих у члановима 49 до 61 Уговора о функционисању ЕУ – слободе оснивања и слободе прекограничног пружања услуга. У том смислу, одредбе Директиве су усмерене

на поједностављење административних процедуре, уклањање препрека за услужне активности, као и побољшање узајамног поверења између држава чланица и поверења пружаоца и корисника услуга у унутрашње тржиште.

У циљу успостављања јединственог тржишта услуга, Директива о услугама има циљ да:

- Омогући слободу оснивања пружаоцима услуга у другим државама чланицама;
- Омогући слободу пружања услуга без оснивања, прекогранично пружања услуга између држава чланица;
- Прошири могућност избора и повећа квалитет услуга које се нуде примаоцима услуга;

Прекогранично пружање услуга подразумева да пружалац услуге, регистрован у било којој држави чланици ЕУ, односно ЕЕП може слободно прекогранично пружати услуге у другим државама, без обавезе регистрације седишта пословања, тј. Пословног настањивања, уколико се услуге пружају на привременој и повременој основи. Слобода пружања услуга значи одсутност сталног и континуираног учествовања у економском животу државе чланице домаћина.

Разлика између оснивања о прекограничног пружања услуга, у складу са члановима 49. и 56. Уговора о функционисању и са повезаном праксом Суда правде ЕУ, Директива о услугама прави разлику између правила примењиваних на оснивање и оних која се примењују на прекогранично пружање услуга.

Оснивање укључује стварно обављање економске активности преко сталног седишта на неодређени временски период. Насупрот томе, у складу са праксом Суда правде ЕУ, слободу пружања услуга обележава одсутност стабилног и континуираног учествовања у економском животу државе чланице домаћина. Разлику између оснивања и пружања услуга треба правити од случаја до случаја, водећи рачуна не само о трајању, него и о редовности, периодичности и сталности пружања услуга. Није одлучујућа чињеница да пружалац користи инфраструктуру у држави чланици домаћину за прекогранично пружање услуга, а да тамо није основан. Чак и ако се активности спровode током неколико година у другој држави чланици, зависно од околности случаја, може се сматрати пружањем услуга у смислу члана 56 Уговора о функционисању Европске уније, исто као и поновљено пружање услуга током дужег временског раздобља, попут саветодавних активности.

Пружаоци услуга на које се односи Директива о услугама имају слободу прекограничног пружања услуга у другој држави чланици, уколико већ имају регистровано предузеће у било којој држави ЕЕП. У оваквом правном систему јесте и темељ слободе пружања услуга, јер јединствено тржиште подразумева да је једно регистровано предузеће довољно за пружање услуга у било којој држави чланици.

Свако нарушавање начела слободе пружања услуга супротно је праву ЕУ и подложно судском преиспитивању. Осим тога, слобода пружања услуга подразумева обавезу пријаве локалној пореској администрацији у вези са плаћањем ПДВ-а.

Без обзира на то о којој земљи у Европској унији се ради, Директива 2006/123 је активна захваљујући једном од најважнијих циљева стратегије Заједнице, а то је економски раст, повећања конкурентности широм Европе, што има за резултат бржи просперитет људи који живе у земљама чланицама Европске уније.

Услужни сектор је значајан покретач раста у Европској унији пошто представља више од 65% БДП² и броја запослених у Европској унији. Директива о услугама представља кључни инструмент на нивоу Европе за промовисање структуралне реформе у сектору услуга и обухвата услуге које се процењују на више од 45% БДП³ Европске уније. Као резултат спровођења Директиве направљен је велики корак напред у погледу уклањања препрека и кретања ка истински интегрисаном унутрашњем тржишту услуга. Стотине националних закона је модернизовано и хиљаде дискриминирајућих, неоправданих или непропорционалних захтева је елиминисано широм Европе. Пет година након доношења и потпуног спровођења Директиве о услугама, резултати нису били позитивни у мери у којој се то очекивало на почетку. Као што је претходно речено, Директива о услугама односи се на неколико области политике, где је увела нове значајне захтеве и новине, као што је Јединствена електронска контактна тачка.

Спровођење Директиве о услугама широм Европе није само себи циљ, већ је тесно повезано са целокупним настојањем Европе да оствари успостављање истинског јединственог тржишта. Ова заједничка визија је покретач који омогућава спровођење тако значајне реформе – спровођење Директиве о услугама – и чини подршку унутрашњем тржишту изводљивом или у најмању руку вредном труда. Посебно у времену, у којој је велика економска криза оставила трага скоро свуда широм Европе, успешно спровођење Директиве о услугама је значајније него икада.

Спровођење Директиве о услугама за Републику Србију такође представља изазовни подухват. Очекује се да правилно транспоноване и потпуно спровођење Директиве донесу значајну корист економији Србије, да у великој мери унапреде пословни амбијент, да укину низ непотребних оптерећења и ограничења у развоју услужних активности, да поставе српску економију у исту европску пословну заједницу, да побољшају позицију Србије на међународном нивоу што се тиче лакоће пословања, да унапреде ефективност српске државне управе, да обезбеде већу сигурност онима који желе да пружају услуге кроз трајно оснивање предузећа (слобода настањивања) или без оснивања (слобода пружања услуга).

На основу досадашњег искуства из Европске уније, очекивани унапређени регулаторни оквир, који зависи од транспновања Директиве о услугама, ствара окружење које на бољи начин подстиче активност, стварање посла и покретање нових предузетничких пројеката и, уопштено говорећи, даје већу снагу услужном сектору, што повећава ефикасност и продуктивност у секторима на које се односи и повећава разноликост и квалитет услуга које су на располагању предузећима и грађанима.

Директива о услугама не обухвата све врсте услужних делатности, њена је природа хоризонтална и она допуњава постојећу правну тековину ЕУ везану за јачање унутрашњег тржишта, уз давање примата секторским директивама у случају сукоба.

Одредбе Директиве се не примењују на:

- услуге од општег интереса (ту се мисли на некономске то јест непривредне услуге од општег интереса – рецимо, основно и средње образовање – а не на услуге од општег економског интереса);
- финансијске услуге (банкарске услуге; потрошачки кредит, то јест сваки финансијски уступак потрошачу, као што су оброчне отплате цене и слично; инвестициони и пензиони фондови; осигурање; финансијски (али не и оперативни) лизинг; итд);

² COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS on the implementation of the Services Directive. A partnership for new growth in services 2012-2015 / COM/2012/0261 final /p.1.

³ Исто као пр.

- услуге електронских комуникација, те електронске комуникационе мреже и припадајућа средства;
- услуге у области саобраћаја, укључујући ваздушни, железнички и друмски саобраћај, јавни градски превоз и такси, превоз санитетским возилом и возилом хитне медицинске помоћи, те аеродромске и лучке службе (међутим, појам услуге односи на услуге које пружају ауто-школе, погребна предузећа, rent-a-car, услужне делатности на аеродромима (продавнице, ресторани), услуге фотографисања из ваздуха и слично);
- услуге привременог запошљавања (међутим, ако агенција за привремено запошљавање пружа и неке друге услуге, оне су покривене овим законом);
- послове здравствене заштите који обухватају спровођење мера за очување и унапређење здравља грађана, спречавање, сузбијање и рано откривање болести, повреда и других поремећаја здравља и благовремено и ефикасно лечење и рехабилитацију, а обавља их здравствени радник у здравственој установи или приватној пракси (*N.B.* Одредба којом се здравствена заштита изузима из примене овог Закона обухвата и фармацеутске услуге. Изузетак треба да је што ужи, то јест да се из примене искључе само уско схваћени послови здравствене делатности, а не, рецимо, услуге које су сродне или изгледају као сродне, а пружају их спа центри, теретане, спортски центри и слично. Ветеринарске услуге су уређене Законом о ветерини, *Службени гласник РС* бр. 91/2005, 30/2010 и 93/2012 и нису искључене из примене овог закона. Ни услуге спортских клубова, спа, фитнес и релаксационих центара нису изузете из примене овог закона. Исто важи за случајеве када здравствена установа није пружалац услуге него је она корисник услуге (чишћења, одржавања медицинске опреме и друго);
- аудиовизуелне услуге, укључујући телевизијско и радијско емитовање и биоскопске пројекције (међутим, угоститељске услуге, услуге оглашавања и изнајмљивања биоскопског простора и слично нису изузете из примене);
- приређивање игара на срећу (међутим, угоститељске и друге услуге које пружа приређивач игара на срећу нису изузете из примене);
- услуге приватног обезбеђења;
- услуге социјалне заштите, које пружају установе социјалне заштите и други субјекти у социјалној заштити у складу са законом, као и делатност удружења основаних ради остваривања хуманитарних циљева (изузетак се не односи на приватно ангажовану помоћ лицу с повећаним потребама и томе слично);
- вршење пренетих или поверених јавних овлашћења, укључујући јавнобележничку делатност и послове извршитеља (искључење се не односи на услуге које служе као припрема или подршка за вршење јавног овлашћења – програмирање, обрада података, дизајн, одржавање и слично).

Директива о услугама примењује се на све услужне привредне делатности (које се по правилу обављају уз накнаду), осим оних које су изричито изузете из примене ове директиве. Међутим, не постоји *numerus clausus* дозвољених услужних активности које би могле исцрпно да се наброје. У питању су следеће услуге на које се примењује Директива о услугама:

- геодетске услуге, архитектонске услуге, грађевинарске и пројектантске услуге (израда пројектне документације и грађење објеката), услуге рушења објеката, контрола пројектне документације, контрола квалитета грађења, контрола енергетске ефикасности објеката, услуге ауто школе, обука пилота, обука падобранаца, обука пилота параглајдера, обучавање ватрогасно спасилачког особља, ветеринарске услуге, ветеринарске лабораторијске услуге, обележавање и евидентирање домаћих животиња, услуге смештаја животиња, обука животиња, услуге у области сточарства (лабораторијско тестирање, вештачко осемењивање, услуге инкубаторске станице, селекција пчелињих матица),

контрола квалитета хране за домаће животиње, промет хране за домаће животиње, контрола продуктивности и очување особина домаћих животиња, трговина пољопривредним и сточарским производима, трговина рибом, складиштење пољопривредних производа, саветодавне услуге у пољопривреди, лабораторијска испитивања у области безбедности хране и хране за животиње, контрола производње семена, узорковање семена, дорада семена, промет семеном, контрола одржавања сорте, мелиорација ливада и пашњака, рекултивација, претварање необрадивог земљишта у обрадиво, контрола обрадивог пољопривредног земљишта, одржавање система за наводњавање, промет биља, промет садног материјала, газдовање ловиштима, адвокатске услуге, заступање у области интелектуалне својине, услуге судског вештачења, услуге судских тумача, услуге судских проценитеља, ревизорске услуге, рачуноводствене услуге, услуге пореског саветовања, услуге финансијског саветовања, оптичарске услуге, сертификација органских производа, лабораторијско испитивање здравствене исправности предмета опште употребе, услуге приватних истражитеља (детектива), обучавање лица која врше послове приватног обезбеђења, услуге запошљавања, услуге социјалне заштите (које пружају приватне организације изван система социјалне заштите, нпр. услуге дома за стара лица, помоћ у кући, и сл.), услуге које се односе на безбедност и здравље на раду, спортске и рекреативне услуге (фитнес услуге, услуге спа центара, нутриционистичке услуге и сл.), услуге посредовања у промету непокретности, услуга процене вредности непокретности, туристичке услуге (организовање путовања, посредовање у продаји туристичког путовања, услуге туристичког водича, пратиоца и аниматора, ловнотуристичка делатност, наугичка делатност), угоститељске услуге, услуге дистрибуције, велепродаја и малопродаја, складиштење робе, маркетиншке услуге, консалтинг услуге, занатске услуге (електричарске услуге, водоинсталатерске услуге, молерске услуге, кројачке услуге, ташнерске услуге, одржавање алата, аутомеханичарске услуге, лимарске услуге, лакерске услуге, заваривачке услуге, браварске услуге), услуге изнајмљивања моторних возила, услуге изнајмљивања пловила, услуге изнајмљивања бицикала, услуге привредних комора, услуге у области културе и уметности (услуге самосталних уметника, стручњака, извођача и сарадника у култури), издаваштво, издавање новина, новинске агенције, услуге веб портала, библиотечке услуге, услуге у области образовања (предшколско, основно, средње и високо образовање), образовање одраслих, издавање уџбеника, услуге у области енергетике, уградња и сервисирање опреме, инжењерске услуге, програмерске услуге, аерофотографија, услуга тетовирања и постављања пирсинга, услуге помоћи у домаћинству, услуге фризера и козметичара, тестирање и сертификација, оцењивање усаглашености производа са техничким захтевима, акредитација за оцењивање усаглашености, мерење загађења у ваздуху, услуге колективног остваривања ауторског права и сродних права, услуге превођења, услуге прања одеће и хемијског чишћења, услуге чишћења пословног и стамбеног простора.

Транспоновање Директиве

Осим што државама чланицама налаже предузимање конкретних законодавних мера, Директива од њих тражи остваривање низа практичних мера као што је успостављање јединствене контактне тачке (ЈКТ), електронске процедуре и административна сарадња. Европска комисија је припремила Документ о спровођењу Директиве о услугама 2011. године, где је дала дотадашњу економску анализу спровођења Директиве, стање увођења ЈКТ у државама чланицама, као и преглед спровођења у њеним најважнијим сегментима административног поједностављења, слободе оснивања и комерцијалних комуникација. Посебна пажња посвећена је имплементацији члана 16 – слобода пружања (прекограничних) услуга. Коришћени су подаци о нивоу бизнис баријера пре увођења Директиве, као и подаци крајем 2011. године.

Резултат економске анализе, показао је да усвајање мера за спровођење Директиве од стране држава чланица генерише додатних 0,81% БДП-а ЕУ, при чему ће се највећи део ефеката материјализовати у периоду наредних 5-10 година (базни сценарио). Утицај је значајан како на укупну трговину и економску сарадњу (7,2% више трговине), тако и на раст СДИ (3,8% више СДИ унутар држава чланица) и продуктивност (раст продуктивности за 4,8%).

Испоставило се да је утицај смањења баријера имао већи утицај на домаће тржиште, првенствено у кратком року. Други сценарио (амбициознија примена директиве) такође је анализиран, при чему дугорочни утицај на укупни БДП Уније достиже 1,23%. По трећем сценарију (нулта толеранција на баријере пружању услуга, тј. укидање свих ограничења у обухвату Директиве о услугама), укупни ефекат на БДП могао би достићи и до 2,6%.

Анализа утицаја имплементације Директиве о услугама показала је да је утицај њеног спровођења различит између држава чланица, одсликавајући ниво до којег су баријере укинуте: земље које су значајније укинуле баријере пружању услуга више су увозиле, привлачиле су више европских СДИ и имале су већи утицај на раст укупне продуктивности. Коначно, укупни утицај зависи и од секторске структуре националних економија: земље које су више оријентисане на услуге, укидањем баријера, остварују већи утицај на привредни раст.

Утицај на БДП варира од 0,4% БДП-а у Румунији, Бугарској, Малти, Аустрији и Словенији, око 1% у УК, Грчкој, Француској и Шведској, око 1,4% у Луксембургу и Шпанији, те чак 1,7% утицаја на БДП на Кипру. Важно је напоменути да је процена вршена на свега половини сектора обухваћених Директивом, те њиховој линеарности утицаја на преостале секторе, што подразумева да је могуће да утицај на БДП буде и већи, посебно када се посматра дужи рок.

У току је други циклус свеобухватне оцене степена приимене Директиве у државама чланицама. Због сложености њеног пуног преузимања, тај процес још увијек траје. И данас, иако су све државе преузеле Директиву (укључујући и Хрватску), многе државе и даље континуирано спроводе реформе у својим секторима услуга.

Наведено упућује на закључак да је досадашњи процес био релативно успешан (више од 1000 националних прописа је модернизовано и стотине неоправданих баријера је укинута широм ЕУ), али да остаје доста простора за даље укидање баријера и потенцијални раст БДП-а у многим секторима по том основу.

У циљу спровођења општих начела и обавеза утврђених у Директиви о услугама, већина држава чланица одлучила се за доношење једног кровног (хоризонталног) закона. Неке државе чланице (Немачка, Француска) определиле су се за интервенције у појединачним секторским прописима. Коначно, све државе чланице континуирано мењају/укидају постојеће прописе како би обезбедиле потпуну усклађеност са Директивом о услугама.

У многим државама чланицама даље се развијају јединствене контактне тачке као део њихових напора да понуде свеобухватне услуге е-управе за предузећа која требају поуздане и лако доступне информације о регулаторним захтевима, као и могућност да различите административне поступке заврше електронским путем. По оцени Комисије, и поред досадашњих резултата, потенцијал јединственог тржишта за подстицање развоја сектора услуга остаје и даље велик.

Даљи процес либерализације сектора услуга подстакла је и потреба заједничког одговора на озбиљну финансијску и економску кризу у којој су се нашле европске економије последњих година. Цијенећи потребу темељних структурних реформи, Комисија је понудила амбициозан програм за боље функционисање јединственог тржишта. Актима о јединственом тржишту И и ИИ (април 2011, октобар 2012) утврђен је скуп законодавних приједлога и осталих мјера за подстицање привредног раста и запошљавања у Европи. Значајан дио мјера у потпуности је компатибилан са мјерама за либерализацију сектора услуга обухваћених Директивом.

Међутим, за добро функционисање јединственог тржишта реформа законодавног оквира ЕУ није довољна. Правила морају функционисати у пракси како би грађани, потрошачи и привредна друштва дјелотворно уживали у предностима јединственог тржишта. Потребни су знатни и стални напори како би се осигурало добро функционисање тржишта и уклањање преосталих препрека.

Изазови овог стратешког документа

Овај документ има за циљ да укаже на најважнија питања која се морају размотрити током дуге фазе транзиције, која ће бити неопходна, како би Директива о услугама била у потпуности транспонована и имплементирана у Републици Србији. Будући да ће пуна примена Закона о услугама уследити одмах након званичног приступања Републике Србије Европској унији, и пошто ће само члан 6 бити имплементиран у прве две године након ступања на снагу Закона о услугама, постоје јаки аргументи против спецификације и временског распореда активности које се односе на правни део, транспновање, проверу посебних секторских прописа, измену или укидање прописа итд. Дакле, акценат у овом стратешком документу биће на активностима и иницијативама које се морају предузети како би се на адекватан начин успоставила и организовала српска Јединствена електронска контактна тачка, користећи притом позитивну праксу и петогодишње искуство Европске уније у потпуном спровођењу Директиве о услугама на целој територији Европске уније.

Стратешки увид

На основу горе наведених напомена, Стратегија је подељена на 2 велика дела. Први више описује стратешки и апстрактан приступ у погледу потпуне имплементације Директиве о услугама, и на тај начин раста српске привреде, и који се воде одређивањем 3 стратешка циља, који су међусобно чврсто повезани, и имају за циљ да створе смислен скуп активности које ће допринети додатној вредности Стратегије. Други део се тиче детаљнијег, оперативног аспекта који је анализиран у активностима које су већ описане, како би се подржао уложени напор. Оба стратешка циља, као и посебне активности које су представљене у Акционом плану, су израђени на флексибилан начин, што чини добру основу за могуће допуне и измене у будућности, без мењања првобитно постављених циљева. Сходно томе, три главна стратешка циља о којима ће се водити рачуна током планирања читаве стратегије су следећи:

1. *Подржавање права оснивања/ пословног настањивања и слободе пружања услуга*
2. *Унапређење пословног амбијента*
3. *Промовисање административне сарадње широм Европе*

Стратешки циљеви

Стратешки циљ 1: Подржавање права оснивања/ пословног настањивања и слободе пружања услуга

Овај општи циљ везан је за подршку два веома важна аспекта који се тичу економске активности – права пословног настањивања и слободе пружања услуга. Правилно спровођење Директиве о услугама у српском законском оквиру сматра се кључним питањем, које ће заштитити права пружалаца услуга, не само на територији Републике Србије већ широм Европске уније. Дакле, овај стратешки циљ захтева обављање низа активности, углавном правне природе, које ће подржати овај дуг и захтеван процес.

Посебан циљ 1.1.: Припрема нацрта и изгласавање Закона о услугама, којим ће се транспоновати Директива 2006/123/ЕК у српски законски оквир.

Као што је случај у већини европских земаља, а и у Србији, изазовни процес транспонованја Директиве о услугама прати двострук приступ:

а) усвајање хоризонталног закона који садржи основна начела Директиве и успостављање правног оквира референци за садашње и будуће прописе везане за услужне активности

б) допуна и измена секторских прописа који су тренутно на снази:

- i. идентификација потенцијалних прописа,
- ii. скрининг/преглед усклађености са Директивом и
- iii. измена секторских прописа у складу са тим.

Директива о услугама има за циљ дерегулацију то јест укидање услова за обављање одређених услужних делатности, односно услова за добијање сагласности за пружање одређених услуга, којима се у националном праву државе чланице неоправдано ограничавају слободе пословног настањивања и прекограничног пружања услуга. Међутим, услужне делатности које су предмет Директиве о услугама нису уређене једним посебним прописом у Републици Србији, већ се на њих примењује Закон о трговини и општи прописи којима је уређено право на пословно настањивање. Примера ради, ту спадају Закон о привредним друштвима, Службени гласник РС, бр. 36/2011, 99/2011, 83/2014 – др. закон и 5/2015 те Закон о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре, Службени гласник РС, бр. 99/2011 и 83/2014.

Ни прекогранично пружање услуга није у Србији посебно уређено.

Из овога произлази да доношење кровног закона којим се у српско право транспонује Директива о услугама представља тек први корак ка њеној пуној имплементацији. Након усвајања Закона о услугама биће неопходно да се укину одређене одредбе једног броја секторских закона које, у супротности с Директивом о услугама и законом којим се та директива транспонује у српско право, на неоправдан начин отежавају или онемогућавају остваривање слободе кретања услуга, то јест пословног настањивања и прекограничног бављења услужним делатностима.

Директива о услугама је сложени хоризонтални пропис који, упркос одредбама којима се прописују значајни изузеци од њене примене, утиче на веома велики број различитих услужних делатности. Она садржи правила и појмове које треба тумачити у складу са одредбама УФЕУ, односно у складу са праксом Европског суда правде. Поврх тога, Директива о услугама предвиђа далекосежну реформу јавне администрације, што је технички и финансијски веома захтеван подухват. Због свега тога, имплементације Директиве о услугама представља велики изазов за државе чланице. Усклађивање националног права са Директивом о услугама представља тек први корак у том смеру. Имплементација Директиве о услугама, а нарочито њених одредаба које се односе на оснивање и одржавање јединствене контактне тачке и поједностављење административних процедура, захтева континуирани рад управних органа и едукацију државних службеника о значају и методама електронске управе, али и нормативну подршку у виду прописа који би морали да се доносе или мењају након усвајања кровног закона у овој области. Неопходно је, дакле, да се захтеви Директиве о услугама, односно новог правног оквира за пружање услуга у Републици Србији, адекватно публикују и објасне заинтересованој стручној јавности, али и да се, у антиципацији далекосежних последица које имплементација Директиве о услугама са собом носи, преиспита политика регулисања услужних делатности.

Посебан циљ 1.2.: Усклађивање постојећих прописа који се односе на Закон о услугама. Већ је постигнут значајан напредак у погледу детаљне провере прописа на националном нивоу, припремљена је листа од 85 прописа, која је настала као резултат поређења свих постојећих прописа на националном нивоу са захтевима Директиве о услугама, што је имало за циљ уочавање неусклађености и индикацију прописа које треба укинути или изменити у циљу усклађивања са захтевима Директиве. Међутим, биће неопходно да се ова листа додатно ажурира пре пуне примене Закона о услугама.

Упркос напретку, који се тиче темељног прегледа националних прописа, још увек треба обавити значајан део посла како би били обухваћени сви прописи на регионалном и локалном нивоу који нису у складу са Директивом о услугама.

У Анексу 1 овог документа се налази Табела усклађености прописа Републике Србије са захтевима Директиве 2006/123/ЕЗ о услугама на унутрашњем тржишту. Одредбе ових прописа би требало преиспитати након што се донесе кровни закон којим се уређује право на пословно настањивање и слобода прекограничног пружања услуга.

Ипак, неопходно је да се уоче следеће напомене:

- Неке услужне делатности на које се односи Директива о услугама нису посебно уређене у правном поретку Републике Србије. Читав низ секторских закона пропушта да се уопште осврне на питање прекограничног пружања услуга, односно и не разматра могућност да се у Републици Србији пословно настани пружалац услуга с примарним седиштем у иностранству.
- Процена усклађености постојећих одредаба националног права са захтевима Директиве о услугама у неким случајевима значи да треба да се преиспита да ли у конкретном случају постоји јавни интерес чија заштита – по правилима саме Директиве – оправдава постојеће национално решење. У овој Табели усклађености (Анекс 1) налазе се и неке такве одредбе, то јест одредбе чија усклађеност са Директивом о услугама тек треба да се провери.

Посебан циљ 1.3.: Доношење подзаконских аката који су превиђени Нацртом закона о услугама.

Поред питања која се односе на успостављање Јединствене електронском контактне тачке, постоје обавезе које произилазе из Нацрта закона, а које се тичу подзаконских аката. Тачније, у року од годину дана од ступања Закона на снагу, министар надлежан за послове државне управе који се односе на предметну услужну делатност донеће правилник којим се прописују правила поступања по јавном позиву; Влада ће утврдити листу услуга које се сматрају опасним; план је да сва три подзаконска акта буду израђена и усвојена у року од годину дана од дана ступања на снагу Закона о услугама.

Стратешки циљ 2: Унапређење пословног амбијента

Други општи циљ односи се на унапређење пословног амбијента, што се може остварити једноставним, ефективним увођењем и функционисањем Јединствене електронске контактне тачке у Републици Србији.

Јединствена електронска контактна тачка је у средишту пакета реформе регулисане Директивом о услугама. Предвиђено је да функционишу као *one-stop shops* посредством којих пружаоци и корисници услуга могу добити све неопходне информације и решити све административне формалности без потребе да контактирају неколико надлежних органа, као што је то случај данас. Дакле, замишљено је да постану јединствени посредници између привреде и државне администрације. Штавише, Јединствене

контактне тачке ће омогућити да се поступци могу комплетирати на даљину, користећи апликације е-управе.

Посебан циљ 2.1.: Дизајнирање архитектуре Јединствене електронске контактне тачке (ЈЕКТ) и одлуке о фазама и постепеној транзицији у другу генерацију ЈЕКТ

Јединствена електронска контактна тачка (ЈЕКТ) тежи да олакша пословање пружаоцима услуга обезбеђујући им јединствен интерфејс за приступање свим неопходним информацијама и омогућавајући им да релевантне административне поступке комплетирају он-лајн. ЈЕКТ омогућава примаоцима услуга да се детаљно информишу о услугама које желе да купе. Јединствена електронска контактна тачка нуди значајне информације као што су контакт детаљи надлежних органа и правна средства, обично доступна у случају спора.

Србија је позвана да у наредних неколико година успостави “другу генерацију ЈЕКТ-а” која ће понудити унапређени ниво услуга пружаоцима услуга у земљама чланицама Европске уније и у Републици Србији. Другим речима, од Републике Србије се очекује да испуни захтеве наведене у Повезљи Европске уније о ЈЕКТ-у из 2013. године, који су у вези са аспектима а) квалитета и доступности информација обезбеђених у ЈЕКТ-у, б) размене електронских поступака, в) приступачности прекограничним корисницима и г) употребљивости.

Развој ЈЕКТ-а, нарочито приликом анализирања праксе других земаља, искустава и најбоље праксе, под значајним је утицајем историје претходних иницијатива на овом пољу, на њега утичу проблеми или синдроми који су се јављали у фазама, рефлектује недостатке и хроничне и дугорочне проблеме унутар управе (као што је приступ заснован на недостатку сарадње „*silo based approach*“) и такође рефлектује свеукупан напредак, степен унапређења, застарелост административних система и по питањима е-управе. Тешко се могу очекивати брзе и ефектне промене на хоризонталном и вертикалном нивоу, које се тичу у исто време великих реформи у регулаторном оквиру, административној култури, архитектури и функционисању административних структура, ИТ решењима, па је земљама које немају значајна достигнућа на пољу ефективне имплементације административних реформи, потребна модернизација њихових административних структура итд. Стога је Републици Србији, а наравно и другим земљама које су у транзиционом периоду приступања Европској унији, потребно довољно времена и подршке како би успешно завршили огроман и тежак подухват испуњавања захтева за прихватање правних тековина Европске уније кроз имплементацију неколико иницијатива за реформу. У случају успостављања ефективног и у потпуности оперативног ЈЕКТ-а, очигледно је да је потребно организовати несметану транзицију и припремни период. Стога се препоручује да се постепено организује транзиција друге генерације ЈЕКТ-а у две тешке, али добро усклађене фазе имплементације.

Посебан циљ 2.2.: Успостављање ефективне шеме управљања за потребе несметане имплементације Директиве о услугама и успостављање ЈЕКТ-а

Успостављање ЈЕКТ-а и потпуно транспоновање Директиве подразумева координацију великог броја институција у чијој је надлежности регулисање услуга које су предмет Директиве. Да би Република Србија унела све потребне измене, биће неопходно да се успостави ефективна шема управљања. Дакле, потребно је формирање међуминистарске радне групе, чији чланови би били високи званичници

српске Владе из Министарства трговине, туризма и телекомуникација и других надлежних министарстава, која ће осигурати политичку подршку, гарантовати ефикасну сарадњу и изражавати политичку вољу, уколико буде неопходно.

Посебан циљ 2.3: Поједностављење административних поступака

Административно поједностављење је једно од главних основних начела и предуслова за ефикасно спровођење Директиве о услугама и значајно успостављање ЈЕКТ-а. Односи на детаљно идентификовање административних поступака, који се односе на Директиву о услугама, евалуацију административних поступака који се односе на усклађеност са логичком основом Директиве, као и поједностављење поступака који су сувише комплексни, следећи једноставну и конкретну методологију.

Посебан циљ 2.4: Оперативно успостављање прве фазе ЈЕКТ-а

Успостављање ЈЕКТ предвиђено је у две фазе:

Фаза 1: Успостављање ЈЕКТ (прва генерација) која ће задовољити минимум захтева постављених у Закону о услугама и сродним члановима.

Ниво понуђених услуга:

- Све заинтересоване особе моћи ће бесплатно да се информишу о условима и процедурама за коришћење слободе настањивања или за добијање овлашћења за пружање услуга у Републици Србији.
- Ажуриране и тачне информације једноставне за коришћење са интерфејсом ЈЕКТ-а прилагођеним корисницима
- ЈЕКТ ће понудити све формуларе и документа и предузети све кораке неопходне за испуњавање услова или за спровођење поступка за коришћење права за настањивање или добијање овлашћења за пружање услуга у Републици Србији.

Обим посла неопходан за ефективно спровођење прве фазе захтеваће сарадњу неколико заинтересованих страна и координацију од стране надлежног министарства.

Посебан циљ 2.5: Оперативно успостављање фазе 2 ЈЕКТ-а

Фаза 2: Успостављање 2. генерације ЈЕКТ-а, која ће понудити у потпуности дигитализоване електронске услуге свим пружаоцима услуга широм Европе (у потпуности испуњавајући захтеве из 2013. Повеље о ЈЕКТ-у)

Ниво понуђених услуга:

- ЈЕКТ ће се држати приступа заснованог на животним ситуацијама, што превазилази типичне, минималне захтеве Директиве о услугама. Најважнији аспекти који би требало да буду обухваћени ЈЕКТ-ом су следећи: порези, запосленост, започињање бизниса (савет о бесповратним средствима, позајмицама, финансирању, интелектуалној својини), питања социјалног осигурања, признавање професионалних квалификација, радно место, раст бизниса итд.
- Коришћење у потпуности трансакционог приступа е-услугама, који ће подупрети све неопходне интеракције у вези са животним приликама.
- Пружање бројних онлајн електронских услуга (комплетан рад на случају) прекограничним корисницима.

Процењује се да увођење неопходних реформи, нарочито у доменима повезаним са пословним амбијентом, може допринети побољшању позиције Србије и рангирања

показатеља за оцену лакоће пословања, које води Светска банка (од позиције 65 од 189 земаља у 2015. години до позиције мање од 40 до краја 2018.).

Стратешки циљ 3: Промовисање административне сарадње широм Европе

Значајан аспект, који се односи на развој услужног сектора, јесте промоција административне сарадње широм Европе. Један од битних механизма који се тренутно користи и који у великој мери подржавају Европска унија и земље чланице јесте функционисање Информационог система унутрашњег тржишта, углавном познатог као ИМИ систем. ИМИ је информациони систем за административну сарадњу и електронску размену информација између надлежних органа држава ЕЕП на следећим пољима: услуге (Директива 2006/123/ЕК), е-трговина (Директива 2000/31/ЕК), професионалне квалификације (Директива 2005/36/ЕК), права пацијената у прекограничном пружању услуга здравствене службе (Директива 2011/24/ЕУ), упућивање радника (Директива 96/71/ЕК), готовина у транзиту (Директива 1214/2011), СОЛВИТ систем (Директива 2013/31/ЕК), возачке дозволе за машиновође (2014/89/ЕУ) и јавна набавка (2014/24/ЕУ и 2014/25/ЕУ), превазилазећи оквир Директиве о услугама. Међутим, успостављање ИМИ система ће да омогући пружање квалитетних услуга пружаоцима услуга, а у исто време ће побољшати безбедност услуга путем надгледања пружалаца услуга, омогућавајући непосредну и брзу комуникацију између надлежних органа различитих земаља чланица. Иако је укључивање ИМИ система активност која ће у потпуности бити окончана и оперативна након уласка Републике Србије у Европску унију, оно се може посматрати као висок приоритет, па је неопходна адекватна припрема и планирање од стране Републике Србије како би се могло гарантовати несметано и ефикасно увођење Система ИМИ у јавну управу Републике Србије.

Систем ИМИ садржи: (1) вишејезичну функцију претраживања која помаже надлежним органима да идентификују свог партнера у другој земљи, (2) унапред преведена питања и одговоре за све случајеве у којима они вероватно захтевају информације из иностранства и (3) механизам за праћење који им омогућава да прате координаторе ИМИ система на националном или регионалном нивоу како би интервенисали у случају настанка проблема.

Систем ИМИ је успешно тестиран у области размене информација у оквиру Директиве о признавању професионалних квалификација и такође је оперативан у тој области.

Децентрализована структура мреже ИМИ система захтева од сваке земље учеснице да именује националног ИМИ координатора (НИМИК) који би управљао координацијом ИМИ пројекта у овој земљи. НИМИК има право да одлучи како да ради по овом питању, нарочито како да обезбеди да сви надлежни органи, којима је потребно да користе ИМИ систем, буду регистровани, како да подигне свест и како да обезбеди обуку и да подржи крајње кориснике. У зависности од њихових административних структура, многе земље чланице донеле су одлуку да делегирају све или одређене функције координације другим нивоима, "делегираним ИМИ координаторима" (ДИМИК) или, у случају регионалних координатора са потпуном ИМИ одговорношћу, "суперделегираним ИМИ координаторима" (СДИМИК).

Посебан циљ 3.1.: Успостављање МТТТ као Националног ИМИ Координатора

Одмах по уласку Републике Србије у Европску унију, једна од активности која мора бити предузета је организовање националног органа, у овом случају Министарства трговине, туризма, и телекомуникација, за Националног ИМИ координатора. Овај задатак ће бити повезан са неколико тренинг сесија и административних интервенција, како би се

гарантовало ефикасно функционисање Министарства трговине, туризма, и телекомуникација као централне јединице за координацију. Именовање Националног ИМИ координатора је предуслов за даљи развој ИМИ мреже у Србији.

Посебан циљ 3.2.: Ширење српске мреже овлашћених корисника ИМИ система

Именовање Министарства трговине, туризма, и телекомуникација за Националног ИМИ координатора ће олакшати стварање и даљи развој ИМИ мреже. ИМИ активности излазе из оквира Директиве о услугама, сходно томе, блиска сарадња са свим надлежним органима на свим политичким пољима ће бити неопходна. Такође, значајни напори који се тичу обуке и свести запослених који ће учествовати у српској ИМИ мрежи ће бити неопходни.

Акциони план

Активности тесно повезане са имплементацијом Стратешког циља 1: *Подржавање права оснивања/пословног настањивања и слободе пружања услуга*“

Активност 1.1.	Скрининг постојећих прописа и идентификовање одредби које нису усклађене са Директивом о услугама
Опис	<p>Директива о услугама има за циљ дерегулацију то јест укидање услова за обављање одређених услужних делатности, односно услова за добијање сагласности за пружање одређених услуга, којима се у националном праву државе чланице неоправдано ограничавају слободе пословног настањивања и прекограничног пружања услуга. Међутим, услужне делатности које су предмет Директиве о услугама нису уређене једним посебним прописом у Републици Србији, већ се на њих примењује Закон о трговини и општи прописи којима је уређено право на пословно настањивање.</p> <p>Директива о услугама је сложени хоризонтални пропис који, упркос одредбама којима се прописују значајни изузеци од њене примене, утиче на веома велики број различитих услужних делатности. Она садржи правила и појмове које треба тумачити у складу са одредбама Уговора о функционисању Европске уније, односно у складу са праксом Европског суда правде. Поврх тога, Директива о услугама предвиђа далекосежну реформу државне администрације, што је технички и финансијски веома захтеван подухват. Због свега тога, имплементације Директиве о услугама представља велики изазов за државе чланице. Усклађивање националног права са Директивом о услугама представља тек први корак у том смеру. Имплементација Директиве о услугама, а нарочито њених одредаба које се односе на оснивање и одржавање јединствене контактне тачке и поједностављење административних процедура, захтева континуирани рад управних органа и едукацију државних службеника о значају и методама електронске управе, али и нормативну подршку у виду прописа који би морали да се доносе или мењају након усвајања кровног закона у овој области. Неопходно је, дакле, да се захтеви Директиве о услугама, односно новог правног оквира за пружање услуга у Републици Србији, адекватно публикују и објасне заинтересованој стручној јавности, али и да се, у антиципацији далекосежних последица које имплементација Директиве о услугама са собом носи, преиспита политика регулисања услужних делатности.</p> <p>Детаљан преглед свих постојећих националних прописа који регулишу услуге које су предмет Директиве о услугама је неопходан како би се утврдиле потенцијалне неусклађености који нису усклађени са Законом о услугама којим ће Директива о услугама бити транспонована, идентификација секторских прописа и потенцијалне шеме одобравања, који захтевају измене.</p>
Рок	I квартал 2016. године, с тим што се прописи морају јоше једном анализирати пре уласка у ЕУ
Резултати:	Детаљна листа националних прописа чије је одредбе потребно ревидирати у циљу усклађивања са Директивом о услугама

Активност 1.2.	Измена постојећих прописа у вези са Директивом о услугама
Опис	<p>Доношење кровног закона којим се у српско право транспонује Директива о услугама представља тек први корак ка њеној пуној имплементацији. Након усвајања Закона о услугама биће неопходно да се укину одређене одредбе једног броја секторских закона које, у супротности с Директивом о услугама и законом којим се та директива транспонује у српско право, на неоправдан начин отежавају или онемогућавају остваривање слободе кретања услуга, то јест пословног настањивања и прекограничног бављења услужним делатностима.</p> <p>У Анексу 1 се налази Табела усклађености прописа Републике Србије са захтевима Директиве 2006/123/ЕЗ о услугама на унутрашњем тржишту, односно листа прописа чије одредбе треба преиспитати након што се донесе кровни закон којим се уређује право на пословно настањивање и слобода прекограничног пружања услуга.</p> <p>Ипак, неопходно је да се уоче следеће напомене:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Неке услужне делатности на које се односи Директива о услугама нису посебно уређене у правном поретку Републике Србије. Читав низ секторских закона пропушта да се уопште осврне на питање прекограничног пружања услуга, односно и не разматра могућност да се у Републици Србији пословно настани пружалац услуга с примарним седиштем у иностранству. • Процена усклађености постојећих одредаба националног права са захтевима Директиве о услугама у неким случајевима значи да треба да се преиспита да ли у конкретном случају постоји јавни интерес чија заштита – по правилима саме Директиве – оправдава постојеће национално решење. У овој Табели усклађености (анекс 1) налазе се и неке такве одредбе, то јест одредбе чија усклађеност с Директивом о услугама тек треба да се провери.
Процењени временски рок	До краја 2018. године
Резултати:	Усклађен законодавни окври са Директивом о услугама.

Активност 1.3.	Објављивање приручника за транспоновање Директиве о услугама
Опис	Директива о услугама је веома захтевна Директива и преПрипрема приручника који би обезбедио смернице (нпр. са примерима, разјашњењем компликованих појмова, често постављаним питањима) додатно ће олакшати целокупан процес детаљног прегледа прописа.
Рок	Годину дана од доношења Закона о услугама
Резултати:	Објављен приручник за транспоновање Директиве о услугама

Активност 1.4.	Објављивање допунских законских прописа
-----------------------	--

Опис	Поред непосредне примене прописа из члана 6 став 6 Закона о услугама, а у вези са Јединственом електронском контактном тачком, што ће бити даље анализирано, постоје обавезе које произлазе из Закона о услугама, које се тичу подзаконских аката. Тачније, у року од годину дана од ступања Закона на снагу, министар у чијој надлежности је пружање појединачне услуге, требало би да донесе пропис из члан 11 став 1 Закона. Додатно, у року од годину дана од ступања Закона на снагу, Влада ће донети пропис из члана 24 став 2 Закона о услугама. Коначно, до почетка примене Закона о услугама (по уласку Републике Србије у Европску унију) сви пружаоци услуга изменити њихове опште услове пословања у складу са Законом.
Процењени временски рок	Годину дана од ступања на снагу Закона о услугама

Активност 1.5.	Увођење опсежнијих реформи поједностављења
Опис	Увођење напреднијих техника поједностављења административних поступака, у складу са Стратегијом Европске уније за бољу регулативу, кроз смањење административних оптерећења на предузећа. Увођење принципа “само једном” (значи да грађани или предузећа не морају да подносе документацију коју управа већ поседује), поједностављених метода реинжењеринга пословног процеса и других корисних алатки боље регулативе као што је гиљотина прописа итд.
Процењени временски рок	Две године након доношења Закона о услугама.
Резултати:	Ефикасније поједностављење административних поступака. Упознавање са софистициранијим системима у вези са допуњавањем агенде боље регулативе Европске уније, која је тесно повезана са пословним амбијентом и унутрашњим тржиштем.

Активности тесно повезане са остварењем Стратешког циља 2: Унапређење пословног амбијента

Активност 2.1.	Успостављање међуминистарске радне групе
Опис	Имајући у виду да се Директива о услугама односи на велики број услуга чије је регулисање у надлежности великог броја институција у Републици Србији, неопходно је формирање међуминистарске радне групе и њено трансформисање у ефикасни механизам координације чији је циљ да решава проблеме или кризу која се може јавити током пуне имплементације, Директиве, односно Закона о услугама. Међуминистарска радна група треба да пружи помоћ при неговању добре сарадње и међусобног разумевања на хоризонталном (међу министарствима) и вертикалном нивоу (међу министарствима, органима на регионалном и локалном нивоу и јавним телима). Надаље, предложена радна група такође може пружати помоћ приликом успостављања и развоја ЈЕКТ-а (што се тиче административних и техничких, аспеката ИТ). Међутим, у првом плану, дакле испред радне групе, требало би да стоји комитет за припрему који чини више административно особље у сваком

	министарству, а који има за циљ побољшање комуникације преко политичког/ административног интерфејса.
Процењени временски рок	Успостављање радне групе у року од два месеца од ступања на снагу Закона о услугама са минималним трајањем од четири године
Резултати	Успостављање механизма за осигурање политичке подршке гарантује ефикасну координацију и изражава политичку вољу у вези са адекватном имплементацијом Закона о услугама.

Активност 2.2	Циљеви административног поједностављења
Опис	<p>Министарство трговине, туризма, и телекомуникација, као надлежно министарство за имплементацију Закона о услугама и организацију ЈЕКТ-а, одговорно је за регулисање поступка, укључујући методе, обавезе, процесе, кораке неопходне за сакупљање потребних информација које ће се пружати преко портала ЈЕКТ-а.</p> <p>Предуслов за прикупљање података (који ће се користити као информација коју треба послати у ЈЕКТ) је пресликавање свих административних поступака релевантних пружање и коришћење услуга које су предмет Директиве и, уколико буде потребно, поједностављење оних најкомплекснијих или најтежих.</p> <p>Прецизније речено, циљ поједностављења, који произилази из Директиве о услугама, односи се на три важна корака:</p> <p>Корак 1: Обавити свеобухватно идентификовање свих неопходних корака које се примењују да би се приступило услужној активности, као и да би се та активност користила (обухваћено делокругом Директиве о услугама).</p> <p>Корак 2: На овој основи спровести оцењивање следећих поступака:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Да ли су ови поступци недискриминаторски? • Да ли су ови поступци, па самим тим и одговарајући прописи, засновани на изузетним разлозима који се односе на јавни интерес (и уколико је то случај, који)? На пример, који су циљеви законских прописа? • Да ли су ови поступци пропорционални (што значи да ли постоји неко друго средство остварења циљева на лакши начин)? Да ли постоје једноставније алтернативе? <p>На основу евалуације (корак 2) постоје 3 могуће опције:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Елиминација шеме одобравања • Поједностављење (изостављањем неких захтева). У случају да су неки поступци сувише сложени и у потпуности не испуњавају захтеве из члана 7 Закона о услугама, онда треба препоручити или навестити поједностављење административних поступака (истичући кораке који се могу елиминисати, поједноставити односно ревидирати како би се поједноставио процес одобравања) како би се омогућило пружаоцима и примаоцима услуга да на лакши начин приступе свим доступним информацијама.

	<ul style="list-style-type: none"> • Нема промена <p>Корак 3: Извештај о законској оправданости (након пуне имплементације Закона о услугама)</p> <p>Везано за ове три опције, од Републике Србије ће се захтевати да обезбеди оправдања активности или неактивности (мада је лакше оправдати када је шема одобравања укинута или поједностављена).</p> <p>Државни органи ће морати да процене да ли су њихови административни захтеви неопходни или да ли неки поступци или делови њихових поступака могу бити укинута или замењени алтернативама које су мање сложене за пружаоце услуга, док је такође важно проценити број различитих административних поступака са којима пружалац услуга мора да ради, њихово могуће дуплирање, њихови трошкови, јасноћа и приступачност, као и кашњења и практичне потешкоће које ови поступци могу изазвати пружаоцима услуга којих се тичу.</p> <p>Минимум захтева, који се односе на пресликавање административних поступака су следећи подаци:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Категоризација услуга на основу Директиве о услугама • Административни кораци • Укључене административне структуре (за сваки од административних корака) • Формулари и, уопштено говорећи, формалности и релевантна документа која се захтевају за сваки поступак • Потребно време • Потребан новац • Релевантни пропис(и)
Процењени временски рок	У року од две године након ступања на снагу Закона о услугама
Резултати	Значајно поједностављење административних поступака и добијање информација преко ЈЕКТ-а представљаће напредак и повећати економску активност, пошто ће регулаторни амбијент, захтеви и оптерећења пружаоцима и примаоцима услуга бити умањени.

Активност 2.3.	Успостављање минималних захтева за функционисање ЈЕКТ-а (фаза 1)
Опис	<p>Прва фаза ЈЕКТ-а, као што је назначено (да би била у могућности да понуди минимални ниво услуга, као што је презентација свих расположивих информација о услугама описаним у Закону о услугама, као нпр., лиценцирање професија и предузећа), два основна сета активности се морају организовати и координирати:</p> <p>Сет А – Инфраструктура ИКТ ЈЕКТ-а:</p> <p>Успостављање портала ЈЕКТ-а на инфраструктури ИКТ која ће бити добијена кроз тендер за набавку опреме:</p> <ul style="list-style-type: none"> - хардвер (меморија, сервери, прекидачи, сигурносни мрежни уређај - network security device, сигурносно решење - backup solution)

	<ul style="list-style-type: none"> - софтвер (виртуелна инфраструктура, оперативни системи, база података, портал, конектори сервисне магистрале предузећа) - инсталација горе наведене инфраструктуре - интеграција са другим телима Владе која већ имају могућности за сигурну размену података (нпр. АПР – Агенција за привредне регистре Републике Србије) - Одређивање корисничких група и каталога услуга, уз спецификацију права приступа за сваку услугу. - Имплементација услуга, дефинисаних кроз сет Б, које могу бити полуаутоматизоване или потпуно аутоматизоване. <p>Сет Б – Управљање садржајем ЈЕКТ-а:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Припрема нацрта шаблона, који ће олакшати прикупљање постојећих административних поступака, формалности и захтева неопходних за лиценцирање свих аспеката обухваћених Законом о услугама. - Стандардизација интерних поступака који ће се поштовати; - Поједностављење постојећих административних поступака, уз одређивање одговорног тела за сваки део административног процеса; - Објављивање информација у вези са административним поступцима на ЈЕКТ-у; - Понуда што је могуће више начина приступа информацијама, било преко тематског индекса поступака, класификације по услузи, претраживања информација по типу корисника или алфabetског индекса поступака; - Унапређење ЈЕКТ-а на основу прикупљених повратних информација од стране корисника.
Процењени временски рок	У року од две године од ступања на снагу Закона о услугама.
Резултати	Успостављање неопходне инфраструктуре и управљачких аспеката који се односе на садржај и квалитет услуга фазе 1 ЈЕКТ- а.

Активност 2.4.	Пресликавање и груписање постојећих електронских услуга
Опис	У Републици Србији, нарочито у протеклих неколико година, остварен је значајан напредак на пољу е-управе као и на увођењу апликације информационо-комуникационих технологија. Стога је важно да се, у циљу максималног повећања синергије, прегледају и пресликају све постојеће електронске инфраструктуре, све електронске услуге које су тренутно на располагању привредним субјектима, као и сва непрегледна електронска решења, која нуде надлежни органи, а у непосредној су или посредној вези са имплементацијом Закона о услугама. Прикупљање свих горе наведених информација олакшаће разраду плана за спајање,

	односно међусобно повезивање других електронских услуга, портала, е-база података са српским ЈЕКТ-ом. Међу другим агенцијама и службама требало би размотрити коришћење Клауд инфраструктуре, коју тренутно користи Пошта Републике Србије, као и друге службе у Пошти Србије (временски печат/жиг, електронска препоручена пошта итд.), међусобну повезаност ЈЕКТ-а са АПР-ом Републике Србије, са Министарством унутрашњих послова и Управом царина и Пореском управом у Министарству финансија ради комплетирања пословних процеса.
Процењени временски рок	У року од годину дана након доношења Закона о услугама.
Резултати	Горе поменуто идентификовање ће понудити драгоцене улазне информације у вези са застарелошћу постојећих иницијатива е-управе и омогућиће идентификацију електронских услуга које би се могле (и под којим условима) повезати са ЈЕКТ-ом. Одређивање приоритета постојећих (и оних које се тренутно развијају) услуга на основу нивоа унапређења такође ће бити изводљиво. Ово одређивање приоритета такође ће допринети бољој организацији обе фазе ЈЕКТ-а.

Активност 2.5.	Организација административне структуре у МТТТ задужене за управљање ЈЕКТ-ом
Опис	<p>Према Нацрту закона о услугама Министарство трговине, туризма и телекомуникација је задужено успостављање Јединствене електронске контактне тачке као организационе јединице у саставу Министарства, да је одржава и руководи њоме.</p> <p>Успостављање административне структуре која ће предузети значајан изазов пуног транспоновања Директиве о услугама, је сложено питање које захтева сразмерне људске ресурсе. Стога, успостављање такве административне структуре унутар МТТТ, према Закону о Услугама, такође је изазован подухват, који се односи, али није ограничен на – установљење и вођење српске Јединствене Електронске Контактне Тачке. Како би ова планирана административна јединица била ефикасна и ефективна у овом захтевном задатку, треба између осталог, да испуни следеће:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Успостављање механизма координације • Успостављање Службе за подршку ЈЕКТ – "help desk" • Успостављање интерне подршке за ЈЕКТ – "back office" • Одржавање мреже веза са надлежним органима које ће захтевати континуирану комуникацију • Организовање и надгледање поједностављења административних поступака • Подршка и развој ИТ инфраструктуре • Развој е-процедура и ИТ решења • Преглед мапирања постојећих регулатива <p>На основу европског искуства, ЈЕКТ порталима руководи различит број запослених.⁴</p>

	<p>У првој фази оснивања ЈЕКТ-а за његово ефикасно успостављање неопходан одређени број службеника различите струке (право, ИТ, телекомуникације, поједностављење, реинжењеринг пословних процеса, економија итд). Поред питања људских ресурса, од суштинског значаја за ефикасност ове организационе јединице је умрежавање и сарадња са другим надлежним административним структурама, како из МТТТ тако и из других министарстава и јавних агенција. За другу фазу оснивања ЈЕКТ-а биће потребно додатно ангажовање извршилаца, такође различите струке, са нагласком на експертима из области информacionих технологија, који ће бити задужени за развој портала у другој генерацији ЈЕКТ-а.</p> <p>Додатно ангажовани службеници ће радити, као интерна подршка (back-office). Још прецизније речено, док се не постигне потпуна аутоматизација, ова канцеларија ће бити задужена за руковање захтевима који су послати ЈЕКТ-у и ажурирање информација које су на порталу ЈЕКТ-а.</p> <p>Напомена: у првих 12 месеци потребно је ангажовати додатно особље за ручно обављање задатака, док аутоматизација не достигне задовољавајући ниво.</p>
Процењени временски рок	У року од две године након ступања на снагу Закона о услугама
Резултати	Успостављање ефикасне и динамичне организационе структуре, која ће преузети највећу одговорност у оснивању ЈЕКТ-а и његовим управљањем.

Активност 2.6.	Успостављање службе ЈЕКТ-а за пружање информација (Helpdesk)
Општи опис	Иако је важно отворити нове канале комуникације са корисницима, Влада Републике Србије би могла да обучи запослене за раду служби за пружање информација, који би корисницима пружали подршку која искључује бирократске текстове, правни жаргон, опширна објашњења о законским прописима итд. Овај вид подршке заснивао би се на давању што практичнијих и једноставнијих одговора на постављена питања. Употреба друштвених мрежа, онлајн форума и других интернет алата, којима се пружа подршка корисницима, може такође побољшати квалитет услуга. Доказано је да се тако повећава ниво интеракције не само између Владе (ЈЕКТ-а) и корисника већ и међу самим корисницима, што може обезбедити додатну вредност пруженим услугама.
Процењени временски рок	У року од годину дана након доношења Закона о услугама.
Резултати	Пружање квалитетних услуга другим даваоцима услуга као и примаоцима услуга

Активност 2.7.	„Quick win “ – Убрзање развоја ЈЕКТ-а кроз пилот имплементацију
-----------------------	--

Опис	Ефикасан начин за убрзање развоја ЈЕКТ-а (прве фазе) јесте одабир једне области која ће се користити као пилот-пројект. У овом случају препоручује се да се на листу приоритета стави читав низ поступака и прописа, који се односе на почетак бизниса, и да се започне пилот-пројекат у којем ће се додатни акценат ставити на поменуте прописе и предузети низ додатних активности. Другим речима, неопходно је да се преслика сваки корак који се мора предузети како би се основало ново предузеће у Републици Србији и да се ове информације доставе свим министарствима и агенцијама у Влади Србије. Боље познавање и разумевање поступака, апликација и корака неопходних за почетак бизниса олакшаће идентификацију оних корака које треба елиминисати, поједноставити, односно ревидирати како би сам процес започињања бизниса био што једноставнији. Познавање таквих процеса такође би омогућило идентификацију оних услуга које одређене агенције/министарства могу на најбољи начин пружити предузећима директно, онлајн. Кључни задатак овог идентификовања јесте да се омогући реинжењеринг пословних токова којим би се осигурало да се процес прикупљања информација и података непотребно не понавља. Циљ је да се сачини преглед свих прописа и административних процеса који управљају током започињања новог бизниса, након чега следи укидање прописа и поједностављење поступака, које је засновано на поузданој методологији. На овај начин ће се уклонити постојећа оптерећења и олакшаће се оснивање нових предузећа, а у исто време Србија ће постати привлачнија страним инвеститорима.
Процењени временски рок	У року од две године након ступања на снагу Закона о услугама
Резултати	Стварање значајне синергије и знања. Ефикасно спровођење Директиве о услугама у једној области, везано за поједностављење административних поступака, прокрчиће пут даљем напретку у другим областима. Према показатељима Светске банке и рангирања везаног за лакоћу пословања остварен је значајан напредак (скок са позиције 59 од 189 земаља у 2015. години на позицију испод 40 до краја 2018., а на предмету Започињање бизниса и свеукупно напредовање Србије скок са позиције 65 на 35 – од 189 земаља). Унапређење пословног амбијента, које ће повећати конкурентност и економски раст и смањити стопу незапослености.

Активност 2.8.	Креирање амбијента повољног за корисника
Општи опис	Како би привукле инвестиције и прекограничну трговину, треба да се направи јасна разлика између прекограничног оснивања предузећа и привременог пружања услуга и пута оснивања националног предузећа. Одговарајуће информације у вези са прекограничним путевима морају бити доступне и преведене на релевантне језике. Према Нацрту закона о услугама, ЈЕКТ ће такође нудити информације на енглеском, јер је овај језик најраспрострањенији у Европској унији. Са друге стране, навигација веб-сајта би требало да буде што је више могуће прилагођена корисницима. Када ЈЕКТ пређе на другу фазу, требало би комбиновати различите путање навигације: на основу животних прилика различитих типова корисника (било националних или прекограничних) и према различитим секторима и механизмима за претраживање.

	<p>Да би спровеле ову обавезу, земље чланице ће морати да систематизују одређене информације. Постојеће базе података или онлајн-алати за прикупљање информација (као што су веб-странице министарстава или регионалних органа) требало би да олакшају овај задатак, а надлежно Министарство морати да се потруди да среди информације на јаснији начин (на пример, по сектору активности и да направи разлику између захтева које би требало испунити по онима који желе оснивање и по онима који само желе да пружају прекограничне услуге) и да осигура да се у тим информацијама користи једноставан, јасан језик и да су информације представљене на кохерентан, разумљив и структуриран начин. Једноставно упућивање на релевантне правне прописе, или њихова репродукција, неће бити довољни. Министарство трговине, туризма и телекомуникација, као орган који руководи функционисањем ЈЕКТ-а, такође ће морати редовно да прегледа и ажурира информације, док ће компетентни органи широм јавне управе Србије бити у обавези да благовремено доставе ЈЕКТ-у потпуне информације које су у њиховој надлежности.</p>
Процењени временски рок	У року од две године након ступања на снагу Закона о услугама
Резултати	Креирање амбијента повољног за кориснике, за све пружаоце и примаоце услуга, не само у Србији већ широм Европе.

Активност 2.9.	Повезивање ЈЕКТ-а са Контакт тачкама, као што је назначено у Директиви 2005/36
Општи опис	<p>Проучавање предуслова за повезивање ЈЕКТ-а са „Контакт тачком“, предвиђеном у члану 57 Директиве о препознавању професионалних квалификација. Иако Директива о услугама и Директива 2005/36 имају различите циљеве, претпоставља се да је питање о којем се обе директиве слажу смештање „Контакт тачке“ у електронски ЈЕКТ како би информације о препознавању професионалних квалификација постале доступне и како би грађанима, који желе да њихове професионалне квалификације буду препознате у другим земљама чланицама, била пружена помоћ.</p> <p>Осим тога, препознавање професионалних квалификација у вези је са приступом, који се заснива на животним приликама, а који ЈЕКТ треба да следи током друге фазе развоја.</p>
Процењени временски рок	Након пуног спровођења Директиве о услугама.
Резултати	Унапређење ЈЕКТ-а значајним аспектом, који ће побољшати ниво услуга које пружа ЈЕКТ и остварити економију обима.

Активност 2.10	Увођење Life Event приступа у ЈЕКТ-у (друга фаза успостављања ЈЕКТ-а)
Општи опис	<p>Прва фаза успостављања српског ЈЕКТ-а фокусираће се на пружање уводног нивоа услуга другим пружаоцима услуга и корисницима. Пошто транзиција на другу генерацију ЈЕКТ-а, као што је представљено у Повељи Европске уније из 2013. године, представља велики изазов, а имајући у виду кратак рок и комплексност спровођења</p>

	<p>Директиве о услугама, боље је да се увођење Life Event приступа остави за другу фазу успостављања ЈЕКТ-а. Имплементација Life Event приступа превазилази типичне, минималне захтеве Директиве о услугама. Животне ситуације су фазе или ситуације значајне у животу бизниса, као што су регистрација предузећа и његова локација, преузимање људских ресурса, рад са пореском управом и социјалним осигурањем, обављање истраживања и развој предузећа. Дакле, Јединствена контакт тачка треба да садржи поступке који излазе из оквира примене Директиве о услугама, нарочито оне који се односе на ПДВ, порез на доходак и регистрацију социјалног осигурања. Мада земље чланице немају законску обавезу да ове поступке учине доступним преко својих Јединствених контакт тачака, оне чине неопходне кораке за предузећа која желе да почну активност у другој земљи чланице. Осим тога, Јединствена контакт тачка која не обухвата ове процесе може бити у складу са Директивом о услугама, али ипак од ограничене користи за предузетнике. Најбитнији аспекти који се односе на започињање бизниса (савет о правној структури, регистрација компанија, дозволе, осигурање) требало би да буду следећи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • порези • запосленост • започињање бизниса (савет о бесповратним средствима, позајмицама, финансијским средствима, интелектуалној својини) • питања социјалног осигурања • препознавање професионалних квалификација • радно место • међународна тргодина • унапређење пословања. <p>Поред већ поменутих аспеката, такође је важно у ЈЕКТ укључити и додатне информације о општем пословном амбијенту у Србији, као нпр. савет о бесповратним средствима, позајмицама, финансијским средствима итд.</p>
Процењени временски рок	У року од три године након окончања прве фазе успостављања ЈЕКТ-а
	Успостављање електронског портала, оријентисаног на пословање, приступачног корисницима, који ће пружати низ онлајн-услуга.
Активност 2.11	Инкорпорација ЈЕКТ-а у Стратегију е-управе Републике Србије
Општи опис	Успостављање ЈЕКТ-а биће оснажено тако што ће постати део Стратегије е-управе, а не самостална иницијатива. Дакле, ЈЕКТ се мора јасно исказати кроз заједничке стратешке циљеве - нпр. Стратегије дефинишу циљеве који се подударују са сврхом ЈЕКТ-а. Тесна сарадња са МТТТ и Дирекцијом за е-управу, која је под покровитељством Министарства државне управе и локалне самоуправе, неопходна је, а развијен стратешки план, уз адвектну расподелу одговорности и улога, биће веома користан и подржаће иницијативу свеобухватне реформе.
Процењени временски рок	У року од годину дана након доношења Закона о услугама.
Резултати	Стратегија е-управе са иконрпорираном ЈЕКТ-ом.

Активност 2.12	Рад на изазовима интероперабилности а у вези са успостављањем ЈЕКТ-а
Општи опис	Што се тиче оквира интероперабилности, конекције са другим телима, владе треба да прате смернице оквира, користећи планирану инфраструктуру (сервисна магистрала предузећа владе) ради безбедне размене података. Модели размене података и процес размене података морају бити дефинисани за сваку конекцију.
Процењени временски рок	У року од три године након ступања на снагу Закона о услугама.
Резултати	Могућност потпуне аутоматизације каталога услуга

Активност 2.13	Рад на питањима е-потписа и е-документације ЈЕКТ-а
Опис:	<p>Република Србија већ поседује регуларан и квалификован електронски сертификат. Издавачи су: Пошта Републике Србије, Привредна комора, МУП, Halcom, E-Smart Systems, Министарство одбране. Квалификовани електронски сертификати су бесплатни и доступни грађанима уколико се преузму у МУП-у, који их издаје на новим личним картама са чипом. Сви издавачи квалификованих електронских сертификата пружају подршку која се тиче коришћења квалификованих електронских сертификата на Windows платформи, док једино Пошта Републике Србије пружа подршку која се тиче коришћења квалификованих сертификата на Linux и OS X платформама.</p> <p>Препоручује се да се користе електронски сертификати који већ постоје на тржишту, уместо стварања новог сертификационог тела.</p> <p>Што се тиче коришћења електронских докумената, уочена су позитивна дешавања у области е-управе. На пример, изменама и допунама Закона о пореском поступку и пореској администрацији могуће је да се пореска регистрација обави електронским путем. Слично томе, нови Закон о рачуноводству омогућава подношење годишњих финансијских извештаја електронским путем.</p> <p>Што се тиче размене електронских докумената између органа власти, закон прописује да се она обавља путем е-поште или других електронских средстава, у складу са посебним прописима. Недостатак кривог закона, који би регулисао размену електронских докумената између органа власти (Закон о е-управи), као и техничке платформе за ову размену (сервисна магистрала предузећа - ESB), у великој мери ограничава могућност шире размене електронских докумената међу органима власти.</p> <p>По закону, дигитализован (скениран) папирни документ, у форми електронског документа са квалификованим електронским потписом овлашћене особе, требало би да има исту правну снагу као оригиналан документ на папиру. Међутим, ова могућност није ослободила економију и органе власти од чувања велике количине папира, пошто прописи захтевају чување докумената у оригиналу.</p>

	<p>Недавно је постигнут напредак у прихватању електронских докумената, нарочито када се ради о рачуноводственим документима, а то је пре свега постигнуто захваљујући новом Закону о рачуноводству. Електронске фактуре издаје велики број компанија и јавних предузећа, укључујући све веће оператере телекомуникација (Телеком Србија, Теленор, VIP, SBB), као и јавна предузећа Инфо стан и ЕПС Републике Србије.</p> <p>Што се тиче временског печата/жига, његово коришћење у Републици Србији још увек је на почетку, а у регистру надлежног министарства забележена су два овлашћена издавача: Дирекција за е-управу и Пошта Србије.</p> <p>Препоручује се израда портала јединственог контакта за руковање електронским документима и креирање тока докумената у складу са дефинисаним пословним процесом (на пример: размена документације за потребе креирања нове компаније, за подношење пореске пријаве и за друге пословне активности). У дефинисаном току докумената, на почетку ће само неке (или их неће бити) активности бити аутоматизоване, а уз конекцију са другим владиним телима, што је описано у активностима интероперабилности, све више послова може бити аутоматизовано, све док се не постигне потпуна аутоматизација.</p>
Процењени временски рок	У року од три године након доношења Закона о услугама.
Резултати	Потпуноаутоматизована размена електронске документације, захтев за електронском разменом.

Активност 2.14	Активности обуке
Опис	Обука је хоризонтална активност којој треба посветити посебну пажњу, пошто је предуслов не само за ефикасно успостављање ЈЕКТ-а (обе фазе) већ и за скоро све активности које се односе на пуну имплементацију Директиве о услугама. Стога се предлаже да се, након ступања на снагу Закона о услугама и успешног обављања првих припремних активности, припреми нацрт плана обуке, са тежиштем на првој фази успостављања ЈЕКТ-а и на прве две године након ступања на снагу Закона о услугама.
Процењени временски рок	У року од шест месеци након ступања на снагу Закона о услугама (али ће трајати током читавог периода)
Резултати	Адекватна и ефикасна обука подржаће несметано успостављање ЈЕКТ-а и имплементацију Закона о услугама

Активност 2.15	Успостављање система е-плаћања за (другу фазу) ЈЕКТ-а
Опис	Електронски потпис и електронски документ, као и додатна електронска идентификација правосудних функција, електронски потпис, електронски печат, електронску препоручену пошту, временски печат/жиг, дугорочно чување електронских докумената и провера аутентичности веб сајтова/локација биће предмет Закона о е-пословању

	<p>који треба да буде усклађен са Уредбом Европске уније о електронској идентификацији и услугама поверења (eIDAS) која је ступила на снагу септембра 2014. године, а ступиће на снагу од половине 2016. године, када ће престати да се користи Директива Европске уније о електронским потписима.</p> <p>Све ове активности треба да буду основа за успостављање е-плаћања. Портал ЈЕКТ-а требало би да има могућност коришћења система е-плаћања од других провајдера (плаћање/платформа као сервис – PaaS) тако да ће, када пропис буде завршен, бити могуће обављати плаћања преко портала ЈЕКТ-а.</p>
Процењени временски рок	У року од три године након ступања на снагу Закона о услугама.
Резултати	Пружаоци услуга у Републици Србији и у свим европским земљама биће у могућности да обављају електронска плаћања, што ће унапредити ниво пружања електронских услуга и олакшати прекогранично пружање услуга.

Активност 2.16	Информисање о развоју ЈЕКТ-а на националном и прекограничном нивоу
Опис	<p>Након успешног окончања прве фазе ЈЕКТ-а, да би пружаоци и примаоци услуга примали услугевисоког квалитета, а и за потребе самог ЈЕКТ-а, неопходно је искористити све постојеће изворе како би се заинтересоване стране информисале о постојању и функционисању ЈЕКТ-а. Стога је неопходно користити широку лепезу медија као што су ТВ, радио и новине, али у исто време и нове медије као што су апликације на мобилним телефонима или друштвене мреже, како би се информисали грађани и компаније.</p> <p>Главни извор информација, нарочито за прекограничне пружаоце и примаоце услуга, је EUGO портал, заједно са ЈЕКТ-ом других земаља чланица Европске уније.</p> <p>Са друге стране, такође ће бити значајно за ЈЕКТ да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обезбеди смернице једноставне за разумевање и информације у форми онлајн приручника и брошура. - организује састанке експерата, конференције и семинаре на тему импликација Директиве о услугама за посебну публику. - Inform the informers: обезбеди циљане информације о ЈЕКТ-у ентитетима са којима компаније послују на редовној основи као што су банке, адвокатске канцеларије и управе за опорезивање.
Процењени временски рок	Након успостављања прве фазе ЈЕКТ, две године од доношења Закона о услугама.
Резултати	Информације шире јавности

Активности уско повезане са постизањем циљева Стратегије 3: Промовисање административне сарадње широм Европе

Активност 3.1	Именовање Министарства трговине, туризма и телекомуникација за Националног ИМИ Координатора
----------------------	--

Опис	Именовање МТТТ за Националног ИМИ Координатора ће бити почетни корак ка стварању ефикасног механизма и мреже која ће подржати, како најприкладнију имплементацију Директиве о услугама, тако и велике напоре у погледу европских интеграција Републике Србије, пошто се ИМИ тиче неколико кључних питања која захтевају административну сарадњу, као што је Директива 2005/36. По именовању и успостављању механизма координације, МТТТ ће такође наставити уз одобрења других органа, на националном, регионалном, и локалном нивоу, као овлашћеним ИМИ корисницима.
Процењени временски рок	По уласку Републике Србије у Европску унију
Резултати	Успостављањем МТТТ као координатора је предуслов за стварање српске ИМИ мреже, која ће допринети несметаној сарадњи између свих европских јавних администрација, узимајући у обзир низ деликатних и компликованих питања.

Активност 3.2.	Стварање и развој мреже овлашћених и регистрованих ИМИ корисника Републике Србије
Опис	Организација фаза у погледу добијања овлашћења за кориснике/ надлежне органе на националном, регионалном, и локалном нивоу. Чврста међусобна координација надлежних органа тиче се како свести у погледу природе и захтева за ефикасно функционисање ИМИ система, тако и обука које су неопходне за бројне запослене широм јавне управе у Републици Србији.
Процењени временски рок	По уласку Републике Србије у Европску унију
Резултати	Организовање несметане фазе транзиције, која ће омогућити ефикасно функционисање српске ИМИ мреже, која ће повећати административне сарадњу, и подржати даљи развој јавне управе

АНЕКС 1

Усклађеност националних прописа с Директивом о услугама на дан 31. октобар 2015.

Активност	Надлежно тело	Закон	Чланови	Чланови Директиве о услугама	Рок за усклађивање
Запошљавање страних држављана	Министарство рада, запошљавања и социјалне политике	Закон о запошљавању странаца Сл. гласник РС, бр. 128/2014	5–8 услови за запошљавање држављана ЕУ <i>*проверити</i>	<i>Није директно уређено Директивом</i>	
Регистрација привредних субјеката	Агенција за привредне регистре	Закон о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре Сл. гласник РС, бр. 99/2011 и 83/2014	6, ст. 1 пријава се подноси на обрасцу <i>*предвидети електронску пријаву</i> <i>**чл. 11 предвиђа електронску пријаву – проверити да ли је изједначена са папирном</i>	8(1) електронски поступци	
			6, ст. 3 уз документ на страном језику мора да буде поднет оверени превод	5(3) поједностављење поступка	
			12, ст. 1 потврда о примљеној пријави издаје се на захтев <i>*прописати да се увек обавезно издаје</i>	13(5)	

			26, ст. 1 потврда о примљеној жалби издаје се на захтев <i>*прописати да се увек обавезно издаје</i>	13(5)	
			36, ст. 2 захтев за извод као поднесак <i>*предвидети електронски захтев</i>	8(1)	
			38, ст. 2 захтев се подноси на обрасцу или као поднесак <i>*предвидети електронски захтев</i>	8(1) електронски поступци	
Адвокатске услуге	Министарство правде	Закон о адвокатури Сл. гласник РС, бр. 31/2011 и 24/2012 - одлука УС	5, ст. 1 обавеза регистрације	16	
			6, ст. 3 достојност за бављење адвокатуром оцењује адвокатска комора по слободној оцени (достојност широко дефинисана у чл. 10 кодекса професионалне етике)	10(1) и (2)(d-g) транспарентност услова	
			9, ст. 1 адвокат страни држављанин мора да закључи осигурање од професионалне одговорности у РС <i>*предвидети признање страног осигурања</i>	14(7)	

			14, ст. 4 и 5 захтева се оригинал и оверени превод докумената	5(3) <i>Директива 98/5/ЕЗ</i> 3(2) дозвољава само захтев у погледу старости документа	
			5. ст 2 канцеларија мора да буде у РС	16(2)(а)	
			23, ст. 1 награда у складу са тарифом	15(2)(g) *Cipolla, Joined Cases C-94/04 and C-202/04	
			25 три године врши делатност само заједно са домаћим адвокатом 26 ограничења права адвоката страног држављанина	14(1) слобода оснивања и вршења делатности	
			27 и 50 само једна канцеларија, забрана огранака	15(2)(е) забрана више од једног пословног настана	
			24 забрана рекламирања	24(1) уклањање забране рекламирања за регулисане професије	

			37, ст. 1 адвокат мора да буде осигуран код организације регистроване за ову врсту осигурања <i>*предвидети осигурање код страних осигуравача</i>	14(7)	
			44 заједничка канцеларија или ортачко друштво	15(2)(b)	
			54, ст. 1, тач. 2 приправник мора да буде држављанин РС	14(1)(a)	
Адвокатске услуге	Адвокатска комора Србије	Статут адвокатске коморе Србије Сл. гласник РС, бр. 85/2011, 78/2012 и 86/2013	241, ст. 1, тач. 25 рекламирање је повреда дужности и угледа професије <i>*брисати</i>	24(1)	
			259 забрана рекламирања <i>*брисати</i>	24(1)	
			278, ст. 3 адвокат страни држављанин не може да се користи колективним осигурањем <i>*проверити</i>	14(1)	

Адвокатске услуге	Адвокатска комора Србије	Кодекс професионалне етике адвоката Сл. гласник РС, бр. 27/2012	13, ст. 2 адвокат не сме да стиче клијенте рекламом <i>*брисати део одредбе који се односи на рекламирање</i>	24(1)	
			17 забрана рекламирања <i>*брисати</i>	24(1)	
			20, ст. 5 и 6 јавно иступање адвоката и јавно обавештавање <i>*брисати забрану рекламирања</i>	24(1)	
			27, ст. 2 означавње адвокатске канцеларије <i>*брисати рекламирање</i> <i>*проверити: иако не сме да постоји потпуна забрана рекламирања, може се прописати да рекламирање мора да буде у складу са достојанством професије</i>	24(1) и (2)	
			28, ст. 1 оглашавање промена <i>*брисати забрану рекламирања</i>	24(1)	

			30, ст. 4 <i>pro bono</i> услуге не могу да се користе у сврхе рекламирања <i>*проверити: ово правило може да представља оправдано ограничење права на рекламирање</i>	24(2)	
Грађење и израда техничке документације	Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре	Закон о планирању и изградњи Сл. гласник РС, бр. 72/2009, 81/2009 - испр., 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014 и 145/2014	<i>*предвидети електронске захтеве</i>		
			36, ст. 1 планске документе може да израђује само регистровано правно лице <i>*нема прекограничног пружања услуге</i> <i>**ограничавање самозапосленог пружаоца услуге</i>	16(2)(b) 16(2)(d)	
			37 одговорни планер мора да има лиценцу и стручне резултате	<i>*није директно регулисано Директивом</i>	

			38 одговорни урбаниста мора да има лиценцу и стручне резултате	<i>*није директно регулисано Директивом</i>	
			126, ст. 1 и 2 правно лице или предузетник који израђује техничку документацију мора да буде регистровано у РС <i>*нема прекограничног пружања услуга</i>	16	
			126, ст. 10 страни држављанин може да изради техничку документацију само под условом реципроцитета	14(4) забрана услова реципроцитета	

			<p>129а, ст. 2 ближе услове обавезног осигурања прописује министар</p> <p>Вид. Правилник о условима осигурања од професионалне одговорности</p> <p>Сл. гласник РС, бр. 40/2015</p> <p><i>*проверити</i></p> <p>Чл. 3, ст. 1 наведеног правилника само каже да уговор мора да се закључи са друштвом регистрованим за осигурање од професионалне одговорности</p>	14(7)	
			<p>151 одговорни извођач радова мора да има лиценцу, стручне резултате и положен стручни испит</p>	<i>*није директно регулисано Директивом</i>	
			<p>161, 162 стручни испит и лиценца за одговорног планера, урбанисту, пројектанта и извођача радова</p>	<i>*није директно регулисано Директивом</i>	

Грађење и израда техничке документације	Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре	Правилник о садржини и начину издавања грађевинске дозволе Сл. гласник РС, бр. 93/2011 и 103/2013 - одлука УС	<i>*предвидети електронски поступак</i>	8	
Грађење и израда техничке документације	Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре	Правилник о условима, садржини и начину издавања сертификата о енергетским својствима зграда Сл. гласник РС, бр. 69/2012	3 и 4 није предвиђено прекогранично обављање услуге енергетске сертификације	16	
			4, ст. 2, тач. 1 захтева се оверена копија	5(3)	
			5, ст. 1, тач. 2–3 најмање два запослена инжењера са одговарајућим квалификацијама	15(2)(f) <i>*процена</i>	

Грађење и израда техничке документације	Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре	Правилник о полагању стручног испита у области просторног и урбанистичког планирања, израде техничке документације, грађења и енергетске ефикасности и о издавању и одузимању лиценце за одговорног урбанисту, пројектанта, извођача радова и одговорног планера Сл. гласник РС, бр. 27/2015	*захтеви полагања стручног испита је дискриминаторан према страним физичким лицима јер захтева познавање српских прописа и спроводи се на српском језику	<i>*није директно регулисано Директивом</i>	
			3, ст. 4 страна физичка лица која поседују страну лиценцу могу да полагају стручни испит под условом реципроцитета	14(4) забрана услова реципроцитета	
			12, ст. 4 захтева се оверени превод документације страног лица 25 оверена копија нострификоване дипломе	5(3) забрана оверених копија и превода	

Грађење и израда техничке документације	Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре	Правилник о начину, поступку и садржини података за утврђивање испуњености услова за издавање лиценце за израду техничке документације и лиценце за грађење објеката за које грађевинску дозволу издаје министарство, односно аутономна покрајина, као и о условима за одузимање тих лиценци Сл. гласник РС, бр. 24/2015	Цео пропис који уређује издавање лиценци	<i>*није директно регулисано Директивом</i>	
Израда анализа утицаја објекта и радова на животну средину	Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре	Правилник о условима и критеријумима за израду анализе утицаја објекта и радова на животну средину Сл. гласник РС, бр. 49/2001	2 регистрација и лиценца	16	
			3 најмање два запослена са високом стручном спремом	15(2)(f)	

Јавне набавке		Закон о јавним набавкама Сл. гласник РС, бр. 124/2012, 14/2015 и 68/2015	86 предност за домаће понуђаче и добра	16(1)(а) забрана дискриминације	
Туристичке услуге	Министарство трговине, туризма и телекомуникација	Закон о туризму Сл. гласник РС, бр. 36/2009, 88/2010, 99/2011 - др. закон и 93/2012	<i>*Закон о туризму не предвиђа могућност да туристичке услуге пружа страном лице (вид. чл. 3, ст. 1, тач. 12)</i> <i>Сви пружаоци услуга у области туризма и угоститељства морају да буду регистровани у посебан регистар</i>	Треба предвидети могућност пружања туристичких услуга од стране лица регистрованих у ЕУ	
			50, ст. 2 руководиоца мора да зна српски језик	14(1)(а)	

			51 Организатор путовања мора да поседује лиценцу <i>*предвидети признавање страних лиценци</i>	9 16	
--	--	--	---	---------	--

			<p>59, ст. 2 и 3 регистрација споредне угоститељске делатности и обављања угоститељске делатност ван седишта; угоститељ мора да образује огранак</p> <p>62, ст. 2 и 3 регистрације и разврставање</p> <p>64, ст. 3 доказ о регистрацији делатности за привремено пружање угоститељских услуга</p> <p>65, ст. 3 угоститељ мора да буде регистрован у АПР и у регистру туризма</p> <p>73, ст. 2; 75, ст. 1, тач. 1 некретнина у којој физичко лице пружа угоститељске услуге мора да буде категорисана</p> <p>76, ст. 4 сеоско домаћинство мора да буде категорисано</p> <p>80 обавезна регистрација лица које обавља наутичку делатност</p> <p>88 обавезна регистрација лица које обавља ловнотуристичку делатност</p> <p>100, ст. 2 лице које пружа специфичне авантуристичке и спортско-</p>	16	
--	--	--	---	----	--

			рекреативне услуге мора да буде регистровано 101, ст. 4, 5 и 6 обавезна регистрација за рент а цар услуге 117 у регистру туризма морају да буду регистровани сви пружаоци туристичких услуга		
			94, ст. 1 туристички водич, пратилац и аниматор морају да поседују легитимацију и ознаку	16(2)(е)	

			<p>51, ст. 2 лиценца се издаје на три године</p> <p>68, ст. 4 решење о разврставању угоститељског објекта важи три године</p> <p>86, ст. 2 решење о разврставању марине важи три године</p> <p>89, ст. 6 решење о разврставању објекта ловног туризма важи три године</p>	<p>11(1) начело временски неограничених овлашћења</p>	
			<p>94, ст. 2, тач. 1, 2, 3 и 6 туристички водич мора да има српско држављанство и пребивалиште у Србији, да зна српски језик и да положи стручни испит</p> <p>98 посебан стручни испит за локалног туристичког водича</p>	<p>14(1) забрана дискриминаторних захтева заснованих на држављанству</p> <p>16(1)(а) исто</p>	

Организовање туристичких путовања	Министарство трговине, туризма и телекомуникација	Правилник о врсти и условима гаранције путовања, начину активирања и другим условима које мора да испуни организатор путовања у зависности од врсте организованог путовања Сл. гласник РС, бр. 50/2012 и 44/2013	<i>*предвидети признање страног осигурања или гаранције</i>	23	
Организовање туристичких путовања	Министарство трговине, туризма и телекомуникација	Правилник о ближим условима и поступку за издавање и одузимање лиценце за обављање послова организовања туристичких путовања Сл. гласник РС, бр. 109/2005	Цео пропис, за услугу организовања путовања неопходна је лиценца и регистрација 5 услови за издавање лиценце 5, ст. 1, тач. 1 и 6 оверене копије <i>*предвидети електронски поступак</i>	9 16 5(3)	

<p>Услуге туристичког водича и пратиоца</p>	<p>Министарство трговине, туризма и телекомуникација</p>	<p>Правилник о програму и начину полагања стручног испита за туристичког водича и туристичког пратиоца Сл. гласник РС, бр. 40/2010, 55/2012 и 6/2014</p>	<p>*Треба омогућити признавање страног стручног испита</p>	<p><i>*није директно регулисано Директивом</i></p>	
<p>Услуге у области спорта</p>	<p>Министарство омладине и спорта</p>	<p>Закон о спорту Сл. гласник РС, бр. 24/2011 и 99/2011 - др. закони</p>	<p>25, ст. 2 признаје се дозвола за стручни рад у спорту издата у складу са правилима међународног спортског савеза, али не и дозвола издата у складу са правилима спортског савеза из државе чланице ЕУ</p>	<p><i>*није директно регулисано Директивом</i></p>	
			<p>26, ст. 6 дозвола за рад спортског стручњака, три године (*постоје посебни системи дозвола за већину спортских занимања у актима спортских савеза)</p>	<p>11(1) неограничено важење</p>	
			<p>29, ст. 6 страни држављанин који обавља стручни рад мора да испуни посебне услове о запошљавању странаца (чак и када не постоји радни однос, вид. ст. 2 истог члана)</p>	<p>16(2)(b)</p>	

		45, ст. 1 седиште спортског удружења мора да буде у РС	14(1) 16(2)(a)	
		63, ст. 1 спортско удружење уписује се у регистар	16(2)(b)	
		77, ст. 1 ако спортско друштво престане да постоји његову имовину може да прими само домаћа недобитна организација	ограничење слободе пословања (проверити)	
		94, ст. 3 спортско привредно друштво мора да врши спортску активност и делатност као претежну делатност	25(1)	
		96 дозвола за рад спортског привредног друштва	9(1) 16(2)(b)	
		159, ст. 1, тач. 5 сагласност владе или министарства за кандидатуру за организовање великих међународних спортских такмичења	9(1)	

			161 критеријуми за дозволу кандидатуре за велика међународна спортска такмичења (од владе или министарства)	10(1) и (2) евалуација критеријума 14(5) забрана економског теста	
			162 за учешће на међународној спортској приредби захтева се сагласност гранског спортског савеза	9(1) 10(1) и (2)	
Услуге у области спорта	Министарство омладине и спорта	Правилник о условима за обављање спортских делатности Сл. гласник РС, бр. 63/2013	<i>*проверити оправданост услова</i>		
Услуге у области спорта	Министарство омладине и спорта	Правилник о ближим условима за обављање спортских активности и спортских делатности Сл. гласник РС, бр. 17/2013	<i>*проверити оправданост услова</i>		
Падобранство	Директорат цивилног	Правилник о дозволама и центрима за обуку падобранаца	8, ст. 2 потврду о праву на обучавање може да добије само правно лице које има седиште у РС	14(1)	

	ваздухопловства	Сл. гласник РС, бр. 110/2014	19 потврда о праву на обучавање важи три године	11(1)	
Обука пилота парагладера	Директорат цивилног ваздухопловства	Правилник о дозволама и центрима за обуку пилота парагладера Сл. гласник РС, бр. 61/2015	8, ст. 2 потврду о право на обучавање може да стекне само правно лице које име седиште у РС	14(1)	
			19, ст. 1 потврда о праву на обучавање важи три године	11(1)	
			45, захтеви се подносе на обрасцу, предвидети захтеве у електронској форми	8	
Обучавање ватрогасно-спасилачког особља	Директорат цивилног ваздухопловства	Правилник о центрима за обуку и потврдама о обучености ватрогасно-спасилачког особља Сл. гласник РС, бр. 24/2013	3, ст. 2 потврду о праву на обучавање ватрогасно-спасилачког особља може да добије само правно лице са седиштем у РС	14(1)(b)	
Услуга калибраже из ваздуха	Директорат цивилног ваздухопловства	Правилник о пружању услуга калибраже из ваздуха "Сл. гласник РС", бр. 14/2010	3 захтев за издавање одобрења <i>*предвидети електронски захтев</i>	8	

Услуге у области културе и уметности	Министарство културе и информисања	Закон о култури Сл. гласник РС, бр. 72/2009	*Закон не предвиђа прекогранично пружање услуга у култури, културне установе се региструју, као и самостални пружаоци услуга у области културе и уметности Вид. чл. 31 и 61	16(2)(b)	
			22 установа се оснива ради обављања културне делатности	25(1)	
			58, ст. 1 својство самосталног уметника утврђује репрезентативно удружење у култури	9(1) 16(2)(b)	
			59 својство самосталног стручњака у култури утврђује репрезентативно удружење у култури	9(1) 16(2)(b)	
			60 својство самосталног извођача културних програма и својство самосталног сарадника у култури утврђује репрезентативно удружење у култури	9(1) 16(2)(b)	
			61, ст. 1, тач. 5 за регистрацију се захтева пребивалиште у РС	14(1)(b)	

			61, ст. 1, тач. 2 за регистрацију се захтева да се уметничка или културна делатност обавља као једино или главно занимање	25(1)	
			61, ст. 1, тач. 3 и 6 за регистрацију се захтева лиценца и образложена оцена о испуњености услова	9(1) 16(2)(b)	
			62 репрезентативно удружење у култури утврђује испуњеност услова за признавање својства самосталног уметника и другог лица које самостално обавља културну делатност	9(1) 10 процена оправданости поступка за давање дозволе	
			73, ст. 1, тач. 2 регистрација привредних друштава и предузетника у области културе	16(2)(b) 25(1)	
Библиотечке услуге	Министарство културе и информисања	Закон о библиотечко-информационој делатности	15, ст. 2 испуњеност услова за оснивање библиотеке утврђује министарство културе, на основу мишљења матичне библиотеке	10(1) и (2)	

		Сл. гласник РС, бр. 52/2011	45, ст. 1 запослени у библиотеци морају да имају стручни испит <i>*треба омогућити признавање стручног испита положеног у држави чланици ЕУ</i>	<i>*Није директно регулисано Директивом</i>	
Библиотечке услуге	Министарство културе и информисања	Правилник о ближим условима за обављање библиотечко-информационе делатности јавних библиотека Сл. гласник РС, бр. 13/2013	6 минималан број запослених	15(2)(f) евалуација	
Колективно остваривање ауторског права и сродних права		Закон о ауторском и сродним правима Сл. гласник РС, бр. 104/2009, 99/2011 и 119/2012	156, ст. 1 организација за колективно остваривање права не може да обавља ни једну другу делатност	25	
			157, ст. 2 само једна организација може да буде овлашћена за једну врсту права на једној врсти предмета	15(2)(a)	

			158, ст. 1, тач. 1 и 2 седиште у РС чланови морају да чине већину носилаца ауторског или сродних права у области на коју се делатност организације односи	16 15(2)(а)	
			159, ст. 1, тач. 2 и 3 услови у погледу особља	15(2)(f)	
			171а максимални износи накнаде	15(2)(g)	
Заступање у области интелектуалне својине	Влада РС	Закон о патентима Сл. гласник РС, бр. 99/2011	5 страна лице које нема седиште или пребивалиште у РС мора да заступа домаћи адвокат или регистровани заступник 168 за заступнике се захтева да су држављани РС и да имају пребивалиште у РС, односно да имају седиште у РС	14(1)(а) и (b) 16(2)(а)	
Заступање у области интелектуалне својине	Влада РС	Закон о жиговима Сл. гласник РС, бр. 104/2009 и 10/2013	10 исто	Исто	

Заступање у области интелектуалне својине	Влада РС	Закон о правној заштити индустријског дизајна Сл. гласник РС, бр. 104/2009 и 45/2015	16 исто	Исто	
Заступање у области интелектуалне својине	Влада РС	Закон о заштити топографија полупроводничких производа Сл. гласник РС, бр. 55/2013	8 исто	Исто	
Заступање у области интелектуалне својине	Влада РС	Закон о ознакама географског порекла Сл. гласник РС, бр. 18/2010	15 исто	Исто	

Заступање у области интелектуалне својине		Правилник о начину полагања посебног стручног испита за лица која се баве заступањем у поступку заштите проналазака, жигова, модела, узорака и географских ознака порекла Сл. лист СРЈ, бр. 48/95	<i>*предвидети признање страног испита</i>	<i>*није директно регулисано Директивом</i>	
Издавање медија	Министарство културе и информисања	Закон о јавном информисању и медијима Сл. гласник РС, бр. 83/2014 и 58/2015	29, ст. 2 медиј мора да буде регистрован у РС <i>(спорно. испитати контекст привременог односно повременог пружања услуге)</i>	16(2)(b)	
			32, ст. 2 издавач медија мора да буде регистрован у РС <i>(спорно. испитати контекст привременог односно повременог пружања услуге)</i>	16(2)(b)	
			44, ст. 2 јавна тела не могу да користе услуге медија који није регистрован у РС	16(2)(b)	

			48 одговорни уредник мора да има пребивалиште у РС	14(1)(b)	
			55, ст. 2 представник и дописништво иностраног медија могу да се упишу у евиденцију у министарству, на основу чега добијају легитимацију <i>*Иако упис није прописан као обавеза, треба испитати да ли је за вршење новинарске делатности фактички неопходно поседовање идентификације</i> <i>*прописати признавање стране идентификације</i>	16(2)(e)	
Посредовање у промету непокретности	Министарство трговине, туризма и телекомуникација	Закон о посредовању у промету и закупу непокретности Сл. гласник РС, бр. 95/2013	3, ст. 1, тач. 2 седиште у РС	14(1)(b)	
			11 за полагање испита за посредника захтева се пребивалиште у РС	16(2)(a)	
			4 потребна дозвола министра	9(1) 16(2)(b)	
			13, ст. 1 осигурање од осигуравајућег друштва у РС	14(7)	

Посредовање у промету непокретности	Министарство трговине, туризма и телекомуникација	Правилник о стручном испиту за посреднике у промету и закупу непокретности Сл. гласник РС, бр. 75/2014	4, ст. 1, тач. 1 и ст. 2, тач. 1 ЈМБГ, пребивалиште у РС (Испит је на српском језику тако да странци немају много шансе да га положе)	14(1)(b) 16(2)(a)	
Посредовање у промету непокретности	Министарство трговине, туризма и телекомуникација	Програм полагања стручног испита за обављање послова посредовања у промету и закупу непокретности	Захтева се познавање српског права	14(1) 16(1)(a)	
Услуге запошљавања	Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања	Закон о запошљавању и осигурању за случај незпослености Сл. гласник РС, бр. 36/2009, 88/2010 и 38/2015	21 дозвола за рад агенције за запошљавање <i>предвидети електронски захтев</i>	8 9(1)	
			23, ст. 1 регистрација агенције за запошљавање	16(2)(b)	
			25 дозвола се издаје на пет година	11(1)	
	Министарство за рад,	Закон о социјалној заштити	54, ст. 2 ограничен капацитет домова за старе и домова за децу	15(2)(a)	

Услуге социјалне заштите	запошљавање, борачка и социјална питања	Сл. гласник РС, бр. 24/2011	178, ст. 2 лиценца се издаје на шест година	11(1)	
			179, ст. 3 захтев да је организација две године пружала услуге социјалне заштите	14(8)	
			180 ограничена лиценца за организације које нису пружале услуге две године Важи пет година	11(1) 14(8)	
Услуге социјалне заштите	Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања	Правилник о лиценцирању организација социјалне заштите Сл. гласник РС, бр. 42/2013	4, ст. 3 доказ да је организација претходно пружала услуге две године	14(8)	
Безбедност и здравље на раду	Министарство за рад, запошљавање,	Закон о безбедности и здрављу на раду	37, ст. 2 стручни испит <i>*предвидети признање стручног испита из ЕУ</i>	<i>*није директно регулисано Директивом</i>	

	борачка и социјална питања	Сл. гласник РС, бр. 101/2005	37, ст. 4 обавеза поседовања лиценце <i>*предвидети признање стране лиценце</i>	9	
			54–56 стручни испит и лиценца за рад <i>*предвидети признање испита и лиценце из ЕУ</i>	9	
Безбедност и здравље на раду	Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања	Правилник о програму, начину и висини трошкова полагања стручног испита за обављање послова безбедности и здравља на раду и послова одговорног лица Сл. гласник РС, бр. 111/2013, 57/2014 и 126/2014	<i>*проверити цео пропис</i>		
Безбедност и здравље на раду	Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања	Правилник о условима и висини трошкова за издавање лиценци за обављање послова у области безбедности и здравља на раду	<i>*омогућити признање ЕУ лиценци и обављање ове делатности од стране држављана ЕУ</i>		
			6, ст. 2, тач. 1 и 2 захтева се оверена копија	5(3)	

		Сл. гласник РС, бр. 112/2013 и 57/2014	8, ст. 1, тач. 2 минимални број запослених	15(2)(f)	
			9, ст. 1, тач. 5 минимални број запослених		
			10, ст. 1, тач. 2 и 3 минимални број запослених		
			<i>*размотрити неопходност</i>		
			12, ст. 2, тач. 1 и 4 захтева се оверена копија	5(3)	
			13, ст. 2, тач. 1 захтева се оверена копија		
Безбедност и здравље на раду	Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања	Уредба о безбедности и здрављу на раду на привременим или покретним градилиштима Сл. гласник РС, бр. 14/2009 и 95/2010	5 и 6 услови за координатора за извођење радова и координатора за израду пројекта <i>*предвидети признање лиценци и стручних испита</i>	5(3)	

<p>Безбедност и здравље на раду</p>	<p>Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања</p>	<p>Правилник о програму, начину и висини трошкова припреме и полагања стручног испита за обављање послова координатора за израду пројекта и стручног испита за обављање послова координатора за извођење радова</p> <p>Сл. гласник РС, бр. 113/2013 и 57/2014</p>	<p><i>*предвидети признање страног испита</i></p>	<p><i>*није директно регулисано Директивом</i></p>	
<p>Инжењерска делатност</p>	<p>Инжењерска комора Србије</p>	<p>Статут инжењерске коморе Србије</p> <p>Сл. гласник РС, бр. 88/2005 и 16/2009</p>	<p>71 примена општег управног поступка</p> <p><i>*предвидети поједностављени поступак по Директиви</i></p>	<p>5</p>	
<p>Геодетске услуге</p>	<p>Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре</p>	<p>Закон о државном премеру и катастру</p> <p>Сл. гласник РС, бр. 72/2009, 18/2010, 65/2013 и 15/2015 - одлука УС</p>	<p>13, ст. 3, тач. 1 геодетска организација мора да буде регистрована у РС да би добила лиценцу;</p> <p>13, ст. 6 геодетска организација регистрована у иностранству само у за одређене радове ако је изабрана на тендеру</p>	<p>16(2)(b)</p>	

			12 само геодетска организација може да обавља геодетску делатност	16(2)(d)	
			13		
			16, ст. 1		
			15 за издавање лиценце захтева се државни испит	<i>*није директно регулисано Директивом</i>	
			17 минимални број запослених	15(2)(f) евалуација	
			16 обавеза поседовања легитимација	16(2)(e)	
Геодетске услуге	Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре	Правилник о геодетским радовима за посебне потребе Сл. гласник РС, бр. 46/99	17–21 уверење о испуњености услова за обављање геодетских радова за посебне потребе; евиденција	16(2)(b)	
Геодетске услуге	Министарство грађевинарства, саобраћаја и	Правилник о лиценци за рад геодетске организације и геодетској лиценци	5, ст. 1, тач. 1 регистрација у РС	16(2)(b)	
			5, ст. 1, тач. 2 прописани број запослених	15(2)(f) евалуација	

	инфраструктура	Сл. гласник РС, бр. 33/2010 и 2/2015	5–7 уопште – лиценца за геодетску организацију	16(2)(b)	
			11–18 издавање лиценце и идентификационе картице	16(2)(b) и (e)	
Геодетске услуге	Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктура	Правилник о начину и условима за стицање овлашћења за пројектовање и извођење геодетских радова у инжењерско-техничким областима Сл. гласник РС, бр. 59/2002	Цео пропис који уређује полагање стручног испита	<i>*није директно регулисано Директивом</i>	
Делатност привредних комора		Закон о привредним коморама Сл. гласник РС, бр. 65/2001, 36/2009 и 99/2011 - др. закон	2а, ст. 1 за оснивање привредне коморе захтева се минималан број од 100 оснивача	15(2)(a) територијална и кванитативна ограничења	

Трговина и организовање сајмова и тржница	Министарство трговине, туризма и телекомуникација	Закон о трговини Сл. гласник РС, бр. 53/2010 и 10/2013	*Закон не садржи одредбу о трговинској делатности страног лица на тржишту РС Општи услови за обављање трговине у чл. 30–44 не садрже одредбе дискриминаторне за стране трговце	16 слобода прекограничног пружања услуга	
			23, ст. 2 правно лице које организује сајам мора да буде регистровано 25, ст. 3 пијаца мора да се региструје 26, ст. 2 велетржница мора да се региструје 27, ст. 2 аукција кућа се региструје	16(2)(b)	
			30, ст. 3 докази о својству трговца Вид. 11	16(2)(e)	
Трговина дуваном	Министарство трговине, туризма и телекомуникација	Закон о дувану Сл. гласник РС, бр. 101/2005, 90/2007, 95/2010, 36/2011	*није предвиђено прекогранично пружање услуга, нити признавање страних дозвола за промет дувана (трговци на велико, трговци на мало, извозници и увозници морају да буду регистровани у РС и да добију дозволу од министарства)	10(3) 16	
				9(1)	

Услуге у области образовања	Министарство просвете, науке и технолошког развоја	Закон о основама система образовања и васпитања Сл. гласник РС, бр. 72/2009, 52/2011, 55/2013 и 35/2015 - аутентично тумачење	37, ст. 1 страна држава, правно или физичко лице под условом реципроцитета и уз дозволу + верификација (чл. 32)	14(4)	
			37, ст. 2 исправа коју издаје установа коју је основало страно лице признаје се под посебним условима	<i>*проверити</i>	
			30, ст. 1, тач. 1 (у вези са 37, ст. 1) процена оправданости оснивања	14(5)	
			120, ст. 1, тач. 4 запослени морају да буду држављани РС	14(1)(а)	
Предшколско образовање	Министарство просвете, науке и технолошког развоја	Закон о предшколском васпитању и образовању Сл. гласник РС, бр. 18/2010	5, ст. 4 услове за програм на страном језику прописује министар	9(1)	
Основно образовање	Министарство просвете, науке и технолошког развоја	Закон о основном образовању Сл. гласник РС, бр. 55/2013	12, ст. 6 за наставу на страном језику неопходна сагласност министарства	9(1)	
			17, ст. 3 исправа стране школе мора да буде призната	14(1)	

Средње образовање	Министарство просвете, науке и технолошког развоја	Закон о средњем образовању и васпитању Сл. гласник РС, бр. 55/2013	5, ст. 6 сагласност министарства за наставу на страном језику (услове прописује министар, <i>нису доступни</i>)	9(1)	
Високо образовање	Министарство просвете, науке и технолошког развоја	Закон о високом образовању Сл. гласник РС, бр. 76/2005, 100/2007 - аутентично тумачење, 97/2008, 44/2010, 93/2012, 89/2013, 99/2014 и 45/2015 - аутентично тумачење	41 дозвола за рад	9(1)	
			32, ст. 4 и 5 делатност се обавља у седишту или на даљину (ако добије дозволу)	16(2)(а) и (b)	
Образовање одраслих	Министарство просвете, науке и технолошког развоја	Закон о образовању одраслих Сл. гласник РС, бр. 55/2013	18, ст. 8 одобрење важи пет година <i>*проверити услове за издавање одобрења</i>	11	

Ревизорске услуге	Министарство финансија	Закон о ревизији Сл. гласник РС, бр. 62/2013	4, ст. 1, тач. 2 и 5 ревизорског друштво државе чланице мора да добије дозволу од надлежног органа у РС, ревизор државе чланице мора да добије дозволу од надлежног органа РС и да буде регистрован као предузетник у РС *закон предвиђа признавање лиценце из државе чланице ЕУ, али треба проверити услове (вид. чл. 6, ст. 3) *признавање лиценце уређено је посебном директивом, али она не уређује додатне дозволе за обављање ревизије, вид. Директиву 2014/56/ЕУ о измени Директиве 2006/43/ЕЦ, члан 3а(3)	9(1) 10(3) 16(2)(а) и (b)	
			12, ст. 3 најмање један члан органа управљања друштва за ревизију мора да активно говори српски језик	14(1)(а)	
			13 дозвола за обављање ревизије – укинута за друштва за ревизију и ревизоре из ЕУ	10(3) 16(2)(а) и (b)	

			23, ст. 1 ревизори морају да буду чланови Коморе овлашћених ревизора 46, ст. друштва за ревизију, самостални ревизори и лиценцирани овлашћени ревизори морају да буду чланови Коморе овлашћених ревизора	16(2)(b)	
			23, ст. 3 најмање четири ревизора за ревизију финансијских извештаја великих правних лица	15(2)(f) евалуација	
Ревизорске услуге	Министарство финансија	Статут коморе овлашћених ревизора Сл. гласник РС, бр. 3/2014 и 28/2014	3, ст. 1 чланство у комори је обавезно	16(2)(b)	
Ветеринарске услуге	Министарство пољопривреде и заштите	Закон о ветеринарству	8, ст. 1 за обављање ветеринарске делатности захтева се упис у посебан регистар и регистар АПР-а	16(2)(b)	

	животне средине	Сл. гласник РС, бр. 91/2005, 30/2010 и 93/2012	<p>17, ст. 1, тач. 1 ветеринарска станица мора да има најмање три дипл. ветеринара са лиценцом</p> <p>18, ст. 2, тач. 1 ветеринарска клиника мора да има најмање четири дипл. ветеринара са лиценцом</p> <p>26, ст. 1, тач. 1 ветеринарско-специјалистички завод, најмање 5 различитих специјалиста са лиценцом</p> <p>28, ст. 1, тач. 1 и 2</p> <p>ветеринарски институт мора да има десет доктора наука и пет различитих специјалиста са лиценцом</p>	15(2)(f) евалуација	
			<p>31, ст. 2 и 3 стручни испит</p> <p>33, ст. 1</p>	16(2)(b)	

Ветеринарске услуге	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	Правилник о условима у погледу објеката, опреме и средстава за рад, као и у погледу стручног кадра које мора да испуњава правно лице за обављање ветеринарске делатности Сл. гласник РС, бр. 42/2006	19 услови у погледу броја запослених, <i>исто као по закону</i>	15(2)(f) евалуација	
Обука животиња	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	Закон о добробити животиња Сл. гласник РС, бр. 41/2009	11 упис у посебан регистар	16(2)(b)	
Услуге у вези са пољопривред	Министарство пољопривреде и заштите	Закон о пољопривредном земљишту	17 за контролу плодности захтева се регистрација и овлашћење услугу може да пружа само правно лице	16 16(2)(d)	

НИМ земљиштем	животне средине	Сл. гласник РС, бр. 62/2006, 65/2008 - др. закон и 41/2009	21, ст. 3 захтева се регистрација и овлашћење услугу може да врши само правно лице	16 16(2)(d)	
			56–58 израда пројеката у пољопривреди захтева се овлашћење министарства ограничено је на правна лица	16 16(2)(d)	
Промет садног материјала	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	Закон о садном материјалу воћака, винове лозе и хмеља Сл. гласник РС, бр. 18/2005 и 30/2010 - др. закон	15 захтева се регистрација	16	
			18 запослени мора да има IV степен стручне спреме пољопривредне струке	15(2)(f)	
Саветодавне услуге у области пољопривреде	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	Закон о обављању саветодавних и стручних послова у области пољопривреде Сл. гласник РС, бр. 30/2010	5, ст. 2 правно лице мора да буде регистровано у АПР-у за обављање осталих услуга у пољопривреди	16(2)(b)	
			8 пољопривредни саветодавац мора да има лиценцу, да буде уписан у регистар и да буде запослен у правном лицу регистрованом у АПР-у	16(2)(b) и (d)	

			10, ст. 3 лиценца се издаје на пет година	11(1)	
			15, ст. 1 идентификациона картица	16(2)(e)	
			17 упис у регистар, ст. 3 захтева подношење радне књижице	16(2)(b)	
Саветодавне услуге у области пољопривреде	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	Правилник о обрасцу и садржини идентификационе картице пољопривредног саветодавца, као и начину његово коришћења, издавања и поништавања Сл. гласник РС, бр. 72/2014	5 саветодавац је дужан да има картицу ради идентификације 6 захтев за издавање картице	16(2)(e)	
Трговина рибом	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда Сл. гласник РС, бр. 128/2014	50, ст. 1 за промет рибе захтева се регистрација	16(2)(b)	

Услуге у сточарству	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	Закон о сточарству Сл. гласник РС, бр. 41/2009 и 93/2012	13 упис у регистар <i>*предвидети електронски поступак</i>	8	
			13, ст. 2 рок за донешење решења о упису два месеца	13(3) одлучивање у размном року	
			13, ст. 4 решење о упису издаје се на пет година	11	
			38 извођач вештачког осемењивања мора да буде регистрован <i>*предвидети електронски поступак</i>	16	
Сертификација органских производа	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	Закон о органској производњи	9 контролна организација мора да буде регистрована у РС	16	
Промет хране	Министарство пољопривреде и заштите	Закон о безбедности хране	15 прометом хране и хране за животиње може да се бави само регистровано лице	16	

	животне средине Министарство здравља	Сл. гласник РС, бр. 41/2009	20 услове за лабораторијска испитивања у области безбедности хране и хране за животиње прописује министар здравља	<i>*проверити</i>	
Лабораторијс ко испитивање здравствене исправности предмета опште употребе	Министарство здравља	Закон о здравственој исправности предмета опште употребе Сл. гласник РС, бр. 92/2011	22 услове које лабораторија мора да испуни предвиђа министар	<i>*проверити</i>	
Испитивање квалитета ракије и других алкохолних пића	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	Закон о ракији и другим алкохолним пићима Сл. гласник РС, бр. 41/2009	26 овлашћење које издаје министарство	16	

Услуге у вези са производњом семена	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	Закон о семену Сл. гласник РС, бр. 45/2005 и 30/2010 - др. закон	13, ст. 3 и 4 стручну контролу производње семена може да врши организација која има најмање два запослена инжењера (са различитих смерова) са пет година радног искуства на пословима контроле и положеним испитом	15(2)(f)	
			20 дорадом семена може да се бави само регистровано лице (Поставља се питање да ли је дорада производна или услужна делатност, зависи од тумачења.)	16	
			32 узорковање може да врши организација која има запосленог једног дипломираног пољ. инжењера са најмање пет година радног искуства	15(2)(f)	
			41 прометом семена може да се бави само регистровано правно лице Услови у погледу запослених – проверити	16 15(2)(f)	

			87, ст. 2 контрола одржавања сорте може да врши организација која испуњава услове у погледу опреме и стручних лица <i>Није јасније одређено о којим условима се ради</i>	<i>*проверити</i>	
			91, ст. 2 упућује на чл. 13		
Промет биља и услуге у области заштите здравља биља	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	Закон о здрављу биља Сл. гласник РС, бр. 41/2009	11 лице које се бави прометом биља мора да буде регистровано	16	
			12 захтев за регистрацију <i>*предвидети електронски поступак</i> <i>** прилагодити пружаоцима из држава ЕЕП</i>	16 8	
			22 обавеза регистрације услови који пропише министар <i>*проверити</i>	16	
Акредитација за оцењивање усаглашеност и		Закон о акредитацији Сл. гласник РС, бр. 73/2010	5 само Акредитационо тело Србије може да обавља послове акредитације	14 16	

Оцењивање усаглашеност и		Уредба о начину именована и овлашћивања тела за оцењивање усаглашености Сл. гласник РС, бр. 98/2009	2 захтев за именовање <i>*предвидети електронски поступак</i>	8	
Мерење загађења у ваздуху		Закон о заштити ваздуха Сл. гласник РС, бр. 36/2009 и 10/2013	60 дозвола за рад правних лица	<i>*проверити услове</i>	
			62 стручна и техничка оспособљеност доказује се потврдом националног акредитационог тела	5(3) <i>*мора се признати страна потврда</i>	
Складиштење пољопривредних производа	Министарство пољопривреде и заштите животне средине	Закон о јавним складиштима за пољопривредне производе Сл. гласник РС, бр. 41/2009	4, ст. 1 и 2 обавеза регистрације пружаоца у АПР-у	14(3) 16	
			5, ст. 5 дозвола важи само једну годину	11(1)	
Услуге ауто школе	Агенција за безбедност сабраћаја	Закон о безбедности саобраћаја на путевима Сл. гласник РС, бр. 41/2009, 53/2010,	207 – обуку возача може да обавља само правно лице – захтева се дозвола	16(2)(d)	

	101/2011, 32/2013 - одлука УС и 55/2014	209 минимални број запослених	15(2)(f)	
		221 предавач теоријске обуке – захтева се стручни испит – лиценца траје пет година	<i>*предвидети признање страног испита и лиценце</i> 11 неограничено важење сагласности	
		224 инструктор возње – захтева се стручни испит – лиценца траје пет година	<i>*предвидети признање страног испита и лиценце</i> 11 неограничено важење сагласности	
		238 испитивач – захтева се стручни испит – лиценца траје пет година	<i>*предвидети признање страног испита и лиценце</i> 11 неограничено важење сагласности	
		241, 242 обуку из прве помоћи обавља само лиценцирана здравствена установа – траје пет година	<i>*проверити</i>	

Услуге ауто школе	Агенција за безбедност сабраћаја	Правилник о организацији семинара унапређења знања, спровођењу испита провере знања и вођењу регистра издатих дозвола (лиценци) за инструктора вожње Сл. гласник РС, бр. 58/2012	Треба предвидети признавање лиценци издатих у ЕУ и електронски поступак за пријаву и признавање лиценци	10(3) 8(1)	
Маркетиншке услуге	Министарство трговине, туризма и телекомуникација	Закон о оглашавању Сл. гласник РС, бр. 79/2005 и 83/2014 - др. закон	*Закон не предвиђа могућност прекограничног пружања маркетиншких услуга 2, ст. 1, тач. 5 маркетиншка агенција (произвођач огласне поруке) мора да буде регистрована у РС	16(2)(b)	
			11 оглашивач мора да достави декларацију са бројним подацима	5(1) поједностављивање процедура <i>евалуација</i>	

Обучавање лица која обављају послове приватног обезбеђења	Министарство унутрашњих послова	Правилник о ближим условима које морају да испуне правна и физичка лица за спровођење стручне обуке за вршење послова приватног обезбеђења Сл. гласник РС, бр. 117/2014	<i>*предвидети пријаве у електронском облику</i>	8	
Детективске услуге	Министарство унутрашњих послова	Закон о детективској делатности Сл. гласник РС, бр. 104/2013	5, ст. 1, тач. 2 минимални број запослених	15(2)(f)	
			5, ст. 2, тач. 1 одговорно лице мора да буде држављанин РС	14(1)	
			6, ст. 1, тач. 1 детектив мора да буде држављанин РС	14(1)	
			13, ст. 1 обавеза поседовања легитимације	16(2)(е)	